Draft Release Version

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

ह॒रिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

पञ्चम काण्डे , प्रथमः प्रश्नः

Table of Contents

5. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः............................3

5.1 पञ्चम काण्डे प्रथमः प्रश्नः – उख्याग्निकथनं...................3

==============================

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

5. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

5.1 पञ्चम काण्डे प्रथमः प्रश्नः – उख्याग्निकथनं

T.S. 5.1.1.1 - Kramam

सावित्राणि जुहोति । जुहोति प्रसूत्यै । प्रसूत्यै चतुर्गृहीतेन ।
प्रसूत्या इति प्र – सूत्यै । चतुर्गृहीतेन जुहोति । चतुगृहीतेनेति
चतुः – गृहीतेन । जुहोति चतुष्पादः । चतुष्पादः पशवः । चतुष्पाद
इति चतुः – पादः । पशवः पशून् । पशूनेव । एवाव । अव रुन्धे ।
रुन्धे चतस्रः । चतस्रो दिशः । दिशो दिक्षु । दिक्ष्वेव । एव प्रति ।
प्रति तिष्ठति । तिष्ठति छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि देवेभ्यः । देवेभ्योऽप ।
अपाक्रामन्न् । अक्रामन् न । न वः । वोऽभागानि । अभागानि
हव्यम् । हव्यम् वँक्ष्यामः । वक्ष्याम इति । इति तेभ्यः । तेभ्य एतत् ।
एतच् चतुर्गृहीतम् । चतुर्गृहीतमधारयन्न् । चतुर्गृहीतमिति
चतुः – गृहीतम् । अधारयन् पुरोनुवाक्यायै । पुरोनुवाक्यायै
याज्यायै । पुरोनुवाक्याया इति पुरः – अनुवाक्यायै ।

याज्यायै देवतायै । देवतायै वषट्काराय । वषट्काराय यत् ।
वषट्कारायेति वषट् - काराय । यच् चतुर्गृहीतम् । चतुर्गृहीतम्
जुहोति । चतुर्गृहीतमिति चतुः - गृहीतम् । जुहोति छन्दाꣳसि ।
छन्दाꣳस्येव । एव तत् । तत् प्रीणाति । प्रीणाति तानि । तान्यस्य ।
अस्य प्रीतानि । प्रीतानि देवेभ्यः । देवेभ्यो हव्यम् । हव्यम् ँवहन्ति ।
वहन्ति यम् । यम् कामयेत । कामयेत पापीयान् । **1** (**50/57**)

T.S. 5.1.1.2 - Kramam

पापीयान्थ् स्यात् । स्यादिति । इत्येकैकम् । एकैकम् तस्य ।
एकैकमित्येकम् - एकम् । तस्य जुहुयात् । जुहुयादाहुतीभिः ।
आहुतीभिरेव । आहुतीभिरित्याहुति - भिः । एवैनम् । एनमप ।
अप गृह्णाति । गृह्णाति पापीयान् । पापीयान् भवति । भवति यम् ।
यम् कामयेत । कामयेत वसीयान् । वसीयान्थ् स्यात् । स्यादिति ।
इति सर्वाणि । सर्वाणि तस्य । तस्यानुद्रुत्य । अनुद्रुत्य जुहुयात् ।
अनुद्रुत्येत्यनु - द्रुत्य । जुहुयादाहुत्या । आहुत्यैव ।
आहुत्येत्या - हुत्या । एवैनम् । एनमभि । अभि क्रमयति ।
क्रमयति वसीयान् । वसीयान् भवति । भवत्यथो । अथो यज्ञस्य ।

अथो इत्यथो । यज्ञस्यैव । एवैषा । एषाऽभिक्रान्तिः । अभिक्रान्तिरेति ।
अभिक्रान्तिरित्यभि – क्रान्तिः । एति वै । वा एषः । एष यज्ञमुखात् ।
यज्ञमुखादृद्ध्याः । यज्ञमुखादिति यज्ञ – मुखात् । ऋद्ध्या यः ।
योऽग्नेः । अग्नेर् देवतायाः । देवताया एति । एत्यष्टौ । अष्टावेतानि ।
एतानि सावित्राणि । सावित्राणि भवन्ति । भवन्त्यष्टाक्षरा ।
अष्टाक्षरा गायत्री । अष्टाक्षरेत्यष्टा – अक्षरा । गायत्री गायत्रः ।
गायत्रोऽग्निः । **2** (**50/58**)

T.S. 5.1.1.3 - Kramam

अग्निस्तेन । तेनैव । एव यज्ञमुखात् । यज्ञमुखादृद्ध्याः ।
यज्ञमुखादिति यज्ञ – मुखात् । ऋद्ध्या अग्नेः । अग्नेर् देवतायै ।
देवतायै न । नैति । एत्यष्टौ । अष्टौ सावित्राणि । सावित्राणि भवन्ति ।
भवन्त्याहुतिः । आहुतिर् नवमी । आहुतिरित्या – हुतिः । नवमी
त्रिवृतम् । त्रिवृतमेव । त्रिवृतमिति त्रि – वृतम् । एव यज्ञमुखे ।
यज्ञमुखे वि । यज्ञमुख इति यज्ञ – मुखे । वि यातयति । यातयति
यदि । यदि कामयेत । कामयेत छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि यज्ञयशसेन ।
यज्ञयशसेनार्पयेयम् । यज्ञयशसेनेति यज्ञ – यशसेन ।

अर्पयेयमिति । इत्यृचम् । ऋचमन्तमाम् । अन्तमाम् कुर्यात् ।
कुर्याच्छन्दा॑ꣳसि । छन्दा॑ꣳस्येव । एव यज्ञयशसेन ।
यज्ञयशसेनार्पयति । यज्ञयशसेनेति यज्ञ - यशसेन । अर्पयति यदि ।
यदि कामयेत । कामयेत यजमानम् । यजमानम् यँज्ञयशसेन ।
यज्ञयशसेनार्पयेयम् । यज्ञयशसेनेति यज्ञ-यशसेन । अर्पयेयमिति ।
इति यजुः । यजुरन्तमम् । अन्तमम् कुर्यात् । कुर्याद् यजमानम् ।
यजमानमेव । एव यज्ञयशसेन । यज्ञयशसेनार्पयति । यज्ञयशसेनेति
यज्ञ - यशसेन । अर्पयत्यृचा । ऋचा स्तोमम् । स्तोमꣳ सम् ।
समर्द्धय । अर्द्धयेति । इत्याह । **3 (50/58)**

T.S. 5.1.1.4 - Kramam

आह समृद्ध्यै । समृद्ध्यै चतुर्भिः । समृद्ध्या इति सम्-ऋद्ध्यै ।
चतुर्भिरभ्रिम् । चतुर्भिरिति चतुः - भिः । अभ्रिमा । आ दत्ते । दत्ते
चत्वारि । चत्वारि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि छन्दोभिः । छन्दोभिरेव ।
छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव देवस्य । देवस्य त्वा । त्वा सवितुः ।
सवितुः प्रसवे । प्रसव इति । प्रसव इति प्र - सवे । इत्याह ।
आह प्रसूत्यै । प्रसूत्या अग्निः । प्रसूत्या इति प्र - सूत्यै ।

अग्निर् देवेभ्यः । देवेभ्यो निलायत । निलायत सः । स वेणुम् ।
वेणुम् प्र । प्राविशत् । अविशथ् सः । स एताम् । एतामूतिम् ।
ऊतिमनु । अनु सम् । समचरत् । अचरद् यत् । यद् वेणोः ।
वेणोः सुषिरम् । सुषिर॒ सुषिरा । सुषिराऽभ्रिः । अभ्रिर् भवति ।
भवति सयोनित्वाय । सयोनित्वाय सः । सयोनित्वायेति
सयोनि – त्वाय । स यत्रयत्र । यत्रयत्रावसत् । यत्रयत्रेति यत्र–यत्र ।
अवसत् तत् । तत् कृष्णम् । कृष्णमभवत् । अभवत् कल्माषी ।
कल्माषी भवति । भवति रूपसमृद्ध्यै । रूपसमृद्ध्या उभयतःक्ष्णूः ।
रूपसमृद्ध्या इति रूप – समृद्ध्यै । उभयतःक्ष्णूर् भवति ।
उभयतःक्ष्णूरित्युभयतः – क्ष्णूः । भवतीतः । इतश्च ( ) । चामुतः ।
अमुतश्च । चार्कस्य । अर्कस्यावरुद्ध्यै । अवरुद्ध्यै व्याममात्री ।
अवरुद्ध्या इत्यव – रुद्ध्यै । व्याममात्री भवति । व्याममात्रीति
व्याम – मात्री । भवत्येतावत् । एतावद् वै । वै पुरुषे ।
पुरुषे वीर्यम् । वीर्यम् ँवीर्यसम्मिता । वीर्यसम्मिताऽपरिमिता ।
वीर्यसम्मितेति वीर्य – सम्मिता । अपरिमिता भवति ।

अपरिमितेत्यपरि–मिता । भवत्यपरिमितस्य । अपरिमितस्यावरुद्ध्यै ।
अपरिमितस्येत्यपरि – मितस्य । अवरुद्ध्यै यः । अवरुद्ध्या
इत्यव – रुद्ध्यै । यो वनस्पतीनाम् । वनस्पतीनाम् फलग्रहिः ।
फलग्रहिः सः । फलग्रहिरिति फल – ग्रहिः । स एषाम् । एषाम्
ँवीर्यावान् । वीर्यावान् फलग्रहिः । वीर्यावानिति वीर्य – वान् ।
फलग्रहिर् वेणुः । फलग्रहिरिति फल – ग्रहिः । वेणुर् वैणवी ।
वैणवी भवति । भवति वीर्यस्य । वीर्यस्यावरुद्ध्यै ।
अवरुद्ध्या इत्यव – रुद्ध्यै । **4** (**77/95**)

(कामयेत – गायत्री– ऽर्द्धयेति – च – सप्तविꣳशतिश्च) (A1)

T.S. 5.1.2.1 - Kramam

व्यृद्धम् ँवै । व्यृद्धमिति वि – ऋद्धम् । वा एतत् । एतद् यज्ञस्य ।
यज्ञस्य यत् । यदयजुष्केण । अयजुष्केण क्रियते ।
अयजुष्केणेत्ययजुः – केन । क्रियत इमाम् । इमामगृभ्णन्न् ।
अगृभ्णन् रशनाम् । रशनामृतस्य । ऋतस्येति । इत्यश्वाभिधानीम् ।
अश्वाभिधानीमा । अश्वाभिधानीमित्यश्व – अभिधानीम् । आ दत्ते ।
दत्ते यजुष्कृत्यै । यजुष्कृत्यै यज्ञस्य । यजुष्कृत्या इति यजुः–कृत्यै ।

यज्ञस्य समृद्ध्यै । समृद्ध्यै प्रतूर्तम् । समृद्ध्या इति सम् - ऋद्ध्यै । प्रतूर्तम् वाजिन्न् । प्रतूर्तमिति प्र - तूर्तम् । वाजिन्ना । आ द्रव । द्रवेति । इत्यश्वम् । अश्वमभि । अभि दधाति । दधाति रूपम् । रूपमेव । एवास्य । अस्यैतत् । एतन् महिमानम् । महिमानम् व्याचष्टे । व्याचष्टे युञ्जाथाम् । व्याचष्ट इति वि - आचष्टे । युञ्जाथा रासभम् । रासभम् युवम् । युवमिति । इति गर्दभम् । गर्दभमसति । असत्येव । एव गर्दभम् । गर्दभम् प्रति । प्रतिष्ठापयति । स्थापयति तस्मात् । तस्मादश्वात् । अश्वाद् गर्दभः । गर्दभोऽसत्तरः । असत्तरो योगेयोगे । असत्तर इत्यसत् - तरः । योगेयोगे तवस्तरम् । योगेयोग इति योगे-योगे । तवस्तरमिति । तवस्तरमिति तवः - तरम् । इत्याह । आह योगेयोगे । 5 (50/60)

T.S. 5.1.2.2 - Kramam

योगेयोग एव । योगेयोग इति योगे-योगे । एवैनम् । एनम् युङ्क्ते । युङ्क्ते वाजेवाजे । वाजेवाजे हवामहे । वाजेवाज इति वाजे-वाजे । हवामह इति । इत्याह । आहान्नम् । अन्नम् वै । वै वाजः ।

वाजोऽन्नम् । अन्नमेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे सखायः ।
सखाय इन्द्रम् । इन्द्रमूतये । ऊतय इति । इत्याह । आहेन्द्रियम् ।
इन्द्रियमेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धेऽग्निः । अग्निर् देवेभ्यः ।
देवेभ्यो निलायत । निलायत तम् । तम् प्रजापतिः । प्रजापतिरनु ।
प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अन्वविन्दत् । अविन्दत् प्राजापत्यः ।
प्राजापत्योऽश्वः । प्राजापत्य इति प्राजा - पत्यः । अश्वोऽश्वेन ।
अश्वेन सम् । सम् भरति । भरत्यनुवित्यै । अनुवित्यै पापवस्यसम् ।
अनुवित्या इत्यनु - वित्यै । पापवस्यसम् वै । पापवस्यसमिति
पाप - वस्यसम् । वा एतत् । एतत् क्रियते । क्रियते यत् ।
यच्छ्रेयसा । श्रेयसा च । च पापीयसा । पापीयसा च ।
च समानम् । समानम् कर्म । कर्म कुर्वन्ति । कुर्वन्ति पापीयान् ।
पापीयान्. हि । **6** (**50/56**)

T.S. 5.1.2.3 - Kramam

ह्यश्वात् । अश्वाद् गर्दभः । गर्दभोऽश्वम् । अश्वम् पूर्वम् ।
पूर्वम् नयन्ति । नयन्ति पापवस्यसस्य । पापवस्यसस्य व्यावृत्त्यै ।

पापवस्यसस्येति पाप - वस्यसस्य । व्यावृत्त्यै तस्मात् । व्यावृत्त्या इति वि - आवृत्त्यै । तस्माच्छ्रेयाꣳसम् । श्रेयाꣳसम् पापीयान् । पापीयान् पश्चात् । पश्चादनु । अन्वेति । एति बहुः । बहुर् वै । वै भवतः । भवतो भ्रातृव्यः । भ्रातृव्यो भवति । भवतीव । इव खलु । खलु वै । वा एषः । एष यः । योऽग्निम् । अग्निम् चिनुते । चिनुते वज्री । वज्र्यश्वः । अश्वः प्रतूर्वन्न् । प्रतूर्वन्ना । प्रतूर्वन्निति प्र - तूर्वन्न् । एहि । इह्यवक्रामन्न् । अवक्रामन्नशस्तीः । अवक्रामन्नित्यव - क्रामन्न् । अशस्तीरिति । इत्याह । आह वज्रेण । वज्रेणैव । एव पाप्मानम् । पाप्मानम् भ्रातृव्यम् । भ्रातृव्यमव । अव क्रामति । क्रामति रुद्रस्य । रुद्रस्य गाणपत्यात् । गाणपत्यादिति । गाणपत्यादिति गाण - पत्यात् । इत्याह । आह रौद्राः । रौद्रा वै । वै पशवः । पशवो रुद्रात् । रुद्रादेव । **7 (50/54)**

T.S. 5.1.2.4 - Kramam

एव पशून् । पशुन् निर्याच्य । निर्याच्यात्मने । निर्याच्येति निः - याच्य । आत्मने कर्म । कर्म कुरुते । कुरुते पूष्णा । पूष्णा सयुजा । सयुजा सह । सयुजेति स - युजा । सहेति ।

इत्याह । आह पूषा । पूषा वै । वा अद्ध्वनाम् । अद्ध्वना॑ᳪ सन्नेता । सन्नेता समष्ट्यै । सन्नेतेति सम् - नेता । समष्ट्यै पुरीषायतनः । समष्ट्या इति सम् - अष्ट्यै । पुरीषायतनो वै । पुरीषायतन इति पुरीष - आयतनः । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निरङ्गिरसः । अङ्गिरसो वै । वा एतम् । एतमग्रे । अग्रे देवतानाम् । देवताना॑ᳪ सम् । समभरन्न् । अभरन् पृथिव्याः । पृथिव्याः सधस्थात् । सधस्थादग्निम् । सधस्थादिति सध - स्थात् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदच्छ । अच्छेहि । एहीति । इत्याह । आह सायतनम् । सायतनमेव । सायतनमिति स - आयतनम् । एवैनम् । एनम् देवताभिः । देवताभिः सम् । सम् भरति । भरत्यग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदच्छ । अच्छेमः । इम इति । इत्याह । आह येन । येन सङ्गच्छते । **8 (50/58)**

T.S. 5.1.2.5 - Kramam

सङ्गच्छते वाजम् । सङ्गच्छत इति सम् - गच्छते । वाजमेव । एवास्य । अस्य वृङ्क्ते । वृङ्क्ते प्रजापतये । प्रजापतये प्रतिप्रोच्य । प्रजापतय इति प्रजा - पतये । प्रतिप्रोच्याग्निः ।

प्रतिप्रोच्येति प्रति – प्रोच्य । अग्निः सम्भृत्यः । सम्भृत्य इति ।
सम्भृत्य इति सम् – भृत्यः । इत्याहुः । आहुरियम् । इयम् ँवै ।
वै प्रजापतिः । प्रजापतिस्तस्याः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः ।
तस्या एतत् । एतच्छ्रोत्रम् । श्रोत्रम् ँयत् । यद् वल्मीकः ।
वल्मीकोऽग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् ।
अङ्गिरस्वद् भरिष्यामः । भरिष्याम इति । इति वल्मीकवपाम् ।
वल्मीकवपामुप । वल्मीकवपामिति वल्मीक – वपाम् । उप तिष्ठते ।
तिष्ठते साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादिति स – अक्षात् ।
एव प्रजापतये । प्रजापतये प्रतिप्रोच्य । प्रजापतय इति प्रजा–पतये ।
प्रतिप्रोच्याग्निम् । प्रतिप्रोच्येति प्रति – प्रोच्य । अग्नि॒ सम् ।
सम् भरति । भरत्यग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् ।
अङ्गिरस्वद् भरामः । भराम इति । इत्याह । आह येन ।
येन सङ्गच्छते । सङ्गच्छते वाजम् । सङ्गच्छत इति
सम् – गच्छते । वाजमेव । एवास्य । अस्य वृङ्क्ते । वृङ्क्तेऽनु ।
अन्वग्निः । अग्निरुषसाम् । उषसामग्रम् । अग्रमख्यत् । **9 (50/60)**

T.S. 5.1.2.6 - Kramam

अख्यदिति । इत्याह । आहानुख्यात्यै । अनुख्यात्या आगत्य ।

अनुख्यात्या इत्यनु – ख्यात्यै । आगत्य वाजी । आगत्येत्या–गत्य ।

वाज्यद्ध्वनः । अद्ध्वन आक्रम्य । आक्रम्यवाजिन्न् ।

आक्रम्येत्या – क्रम्य । वाजिन् पृथिवीम् । पृथिवीमिति । इत्याह ।

आहेच्छति । इच्छत्येव । एवैनम् । एनम् पूर्वया । पूर्वया विन्दति ।

विन्दत्युत्तरया । उत्तरया द्वाभ्याम् । उत्तरयेत्युत् – तरया । द्वाभ्यामा ।

आ क्रमयति । क्रमयति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या अनुरूपाभ्याम् ।

प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । अनुरूपाभ्याम् तस्मात् ।

अनुरूपाभ्यामित्यनु – रूपाभ्याम् । तस्मादनुरूपाः । अनुरूपाः

पशवः । अनुरूपा इत्यनु – रूपाः । पशवः प्र । प्र जायन्ते ।

जायन्ते द्यौः । द्यौस्ते । ते पृष्ठम् । पृष्ठम् पृथिवी । पृथिवी सधस्थम् ।

सधस्थमिति । सधस्थमिति सध – स्थम् । इत्याह । आहैभ्यः ।

एभ्यो वै । वा एतम् । एतम् ँलोकेभ्यः । लोकेभ्यः प्रजापतिः ।

प्रजापतिः सम् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । समैरयत् ।

ऐरयद् रूपम् । रूपमेव । एवास्य । अस्यैतत् । एतन् महिमानम् ।

महिमानम् ँव्याचष्टे । व्याचष्टे वज्री । व्याचष्ट इति वि – आचष्टे ।
वज्री वै ( ) । वा एषः । एष यत् । यदश्वः । अश्वो दद्भिः ।
दद्भिरन्यतोदद्भ्यः । दद्भिरिति दत् – भिः । अन्यतोदद्भ्यो भूयान् ।
अन्यतोदद्भ्य इत्यन्यतोदत् – भ्यः । भूयान् लोमभिः ।
लोमभिरुभयादद्भ्यः । लोमभिरिति लोम–भिः । उभयादद्भ्यो यम् ।
उभयादद्भ्य इत्युभयादत् – भ्यः । यम् द्विष्यात् । द्विष्यात् तम् ।
तमधस्पदम् । अधस्पदम् ध्यायेत् । अधस्पदमित्यधः – पदम् ।
ध्यायेद् वज्रेण । वज्रेणैव । एवैनम् । एन७ स्तृणुते ।
स्तृणुत इति स्तृणुते ॥ **10 (67/82))**

(आह – पापीयान् – रुद्रादेव – येना – अग्रम् – वज्री वै – सप्त दश च) (A2)

T.S. 5.1.3.1 - Kramam

उत् क्राम । क्रामोत् । उदक्रमीत् । अक्रमीदिति । इति द्वाभ्याम् ।
द्वाभ्यामुत् । उत् क्रमयति । क्रमयति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या
अनुरूपाभ्याम् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । अनुरूपाभ्याम्
तस्मात् । अनुरूपाभ्यामित्यनु – रूपाभ्याम् । तस्मादनुरूपाः ।

अनुरूपाः पशवः । अनुरूपा इत्यनु - रूपाः । पशवः प्र ।

प्र जायन्ते । जायन्तेऽपः । अप उप । उप सृजति । सृजति यत्र ।

यत्र वै । वा आपः । आप उपगच्छन्ति ॥ उपगच्छन्ति तत् ।

उपगच्छन्तीत्युप - गच्छन्ति । तदोषधयः । ओषधयः प्रति ।

प्रति तिष्ठन्ति । तिष्ठन्त्योषधीः । ओषधीः प्रतितिष्ठन्तीः । प्रतितिष्ठन्तीः

पशवः । प्रतितिष्ठन्तीरिति प्रति - तिष्ठन्तीः । पशवोऽनु । अनु प्रति ।

प्रति तिष्ठन्ति । तिष्ठन्ति पशून् । पशून्. यज्ञः । यज्ञो यज्ञम् । यज्ञम्

ँयजमानः । यजमानो यजमानम् । यजमानम् प्रजाः । प्रजास्तस्मात् ।

प्रजा इति प्र - जाः । तस्मादपः । अप उप । उप सृजति ।

सृजति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै यत् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै ।

यदद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युरनग्नौ । अनग्नावाहुतिम् । आहुतिम्

जुहुयात् । आहुतिमित्या - हुतिम् । जुहुयादन्धः । अन्धोऽद्ध्वर्युः ।

अद्ध्वर्युः स्यात् । **11 (50/58)**

T.S. 5.1.3.2 - Kramam

स्याद् रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि यज्ञम् । यज्ञꣳ हन्युः । हन्युर् हिरण्यम् ।

हिरण्यमुपास्य । उपास्य जुहोति । उपास्येत्युप - अस्य ।

जुहोत्यग्निवति । अग्निवत्येव । अग्निवतीत्यग्नि – वति । एव

जुहोति । जुहोति न । नान्धः । अन्धोऽद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युर् भवति ।

भवति न । न यज्ञम् । यज्ञꣳ रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि घ्नन्ति ।

घ्नन्ति जिघर्मि । जिघर्म्यग्निम् । अग्निम् मनसा । मनसा घृतेन ।

घृतेनेति । इत्याह । आह मनसा । मनसा हि । हि पुरुषः ।

पुरुषो यज्ञम् । यज्ञमभिगच्छति । अभिगच्छति प्रतिक्ष्यन्तम् ।

अभिगच्छतीत्यभि – गच्छति । प्रतिक्ष्यन्तम् भुवनानि ।

प्रतिक्ष्यन्तमिति प्रति–क्ष्यन्तम् । भुवनानि विश्वा । विश्वेति । इत्याह ।

आह सर्वम् । सर्वꣳ हि । ह्येषः । एष प्रत्यङ्ङ् । प्रत्यङ् क्षेति ।

क्षेति पृथुम् । पृथुम् तिरश्चा । तिरश्चा वयसा । वयसा बृहन्तम् ।

बृहन्तमिति । इत्याह । आहाल्पः । अल्पो हि । ह्येषः । एष जातः ।

जातो महान् । महान् भवति । **12 (50/54)**

T.S. 5.1.3.3 - Kramam

भवति व्यचिष्ठम् । व्यचिष्ठमन्नम् । अन्नꣳ रभसम् । रभसम्

ँविदानम् । विदानमिति । इत्याह । आहान्नम् । अन्नमेव । एवास्मै ।

अस्मै स्वदयति । स्वदयति सर्वम् । सर्वमस्मै । अस्मै स्वदते ।
स्वदते यः । य एवम् । एवम् वेद । वेदा । आ त्वा । त्वा जिघर्मि ।
जिघर्मि वचसा । वचसा घृतेन । घृतेनेति । इत्याह । आह तस्मात् ।
तस्माद् यत् । यत् पुरुषः । पुरुषो मनसा । मनसाऽभिगच्छति ।
अभिगच्छति तत् । अभिगच्छतीत्यभि – गच्छति । तद् वाचा ।
वाचा वदति । वदत्यरक्षसा । अरक्षसेति । इत्याह । आह रक्षसाम् ।
रक्षसामपहत्यै । अपहत्यै मर्यश्रीः । अपहत्या इत्यप – हत्यै ।
मर्यश्रीः स्पृहयद्वर्णः । मर्यश्रीरिति मर्य–श्रीः । स्पृहयद्वर्णो अग्निः ।
स्पृहयद्वर्ण इति स्पृहयत् – वर्णः । अग्निरिति । इत्याह ।
आहापचितिम् । अपचितिमेव । अपचितिमित्यप – चितिम् ।
एवास्मिन्न् । अस्मिन् दधाति । दधात्यपचितिमान् ।
अपचितिमान् भवति । अपचितिमानित्यपचिति – मान् ।
भवति यः । य एवम् । एवम् वेद । **13** (**50/56**)

T.S. 5.1.3.4 - Kramam

वेद मनसा । मनसा तु । त्वै । वै ताम् । तामाप्तुम् । आप्तुमर्.हति ।
अर्.हति याम् । यामद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युरनग्नौ । अनग्नावाहुतिम् ।

आहुतिम् जुहोति । आहुतिमित्या–हुतिम् । जुहोति मनस्वतीभ्याम् ।
मनस्वतीभ्याम् जुहोति । जुहोत्याहुत्योः । आहुत्योराप्त्यै ।
आहुत्योरित्या – हुत्योः । आप्त्यै द्वाभ्याम् । द्वाभ्याम् प्रतिष्ठित्यै ।
प्रतिष्ठित्यै यज्ञमुखेयज्ञमुखे । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै ।
यज्ञमुखे यज्ञमुखे वै । यज्ञमुखे यज्ञमुख इति यज्ञमुखे–यज्ञमुखे ।
वै क्रियमाणे । क्रियमाणे यज्ञम् । यज्ञ॑ रक्षा॑सि । रक्षा॑सि
जिघा॑सन्ति । जिघा॑सन्त्येतर्.हि । एतर्.हि खलु । खलु वै ।
वा एतत् । एतद् यज्ञमुखम् । यज्ञमुखम् ँयर्.हि । यज्ञमुखमिति
यज्ञ – मुखम् । यर्.ह्येनत् । एनदाहुतिः । आहुतिरश्नुते ।
आहुतिरित्या – हुतिः । अश्नुते परि । परि लिखति । लिखति
रक्षसाम् । रक्षसामपहत्यै । अपहत्यै तिसृभिः । अपहत्या
इत्यप – हत्यै । तिसृभिः परि । तिसृभिरिति तिसृ – भिः ।
परि लिखति । लिखति त्रिवृत् । त्रिवृद् वै । त्रिवृदिति त्रि–वृत् ।
वा अग्निः । अग्निर् यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तस्मात् ।

तस्माद् रक्षाꣳसि । रक्षाꣳस्यप । अप हन्ति ।

हन्ति गायत्रिया । **14 (50/59)**

T.S. 5.1.3.5 - Kramam

गायत्रिया परि । परि लिखति । लिखति तेजः । तेजो वै । वै गायत्री ।

गायत्री तेजसा । तेजसैव । एवैनम् । एनम् परि । परि गृह्णाति ।

गृह्णाति त्रिष्टुभा । त्रिष्टुभा परि । परि लिखति । लिखतीन्द्रियम् ।

इन्द्रियम् ँवै । वै त्रिष्टुक् । त्रिष्टुगिन्द्रियेण । इन्द्रियेणैव । एवैनम् ।

एनम् परि । परि गृह्णाति । गृह्णात्यनुष्टुभा । अनुष्टुभा परि ।

अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । परि लिखति । लिखत्यनुष्टुप् । अनुष्टुफ्

सर्वाणि । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । सर्वाणि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि

परिभूः । परिभूः पर्याप्त्यै । परिभूरिति परि-भूः । पर्याप्त्यै मद्ध्यतः ।

पर्याप्त्या इति परि - आप्त्यै । मद्ध्यतोऽनुष्टुभा । अनुष्टुभा वाक् ।

अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । वाग् वै । वा अनुष्टुप् । अनुष्टुप् तस्मात् ।

अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । तस्मान् मद्ध्यतः । मद्ध्यतो वाचा ।

वाचा वदामः । वदामो गायत्रिया । गायत्रिया प्रथमया । प्रथमया परि ।

परि लिखति । लिखत्यथ । अथानुष्टुभा । अनुष्टुभाऽथ ।

अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । अथ त्रिष्टुभा । त्रिष्टुभा तेजः । तेजो वै ।
वै गायत्री ( ) । गायत्री यज्ञः । यज्ञोऽनुष्टुक् । अनुष्टुगिन्द्रियम् ।
अनुष्टुगित्यनु-स्तुक् । इन्द्रियम् त्रिष्टुप् । त्रिष्टुप् तेजसा । तेजसा च ।
चैव । एवेन्द्रियेण । इन्द्रियेण च । चोभयतः । उभयतो यज्ञम् ।
यज्ञम् परि । परि गृह्णाति । गृह्णातीति गृह्णाति ॥ **15** (**63/71**)

(अन्धो ऽद्ध्वर्यु - र्महान् - भवति य एवꣳ - हन्ति - त्रिष्टुभा तेजो वै गायत्री - त्रयोदश च) (A3)

T.S. 5.1.4.1 - Kramam

देवस्य त्वा । त्वा सवितुः । सवितुः प्रसवे । प्रसव इति । प्रसव
इति प्र - सवे । इति खनति । खनति प्रसूत्यै । प्रसूत्या अथो ।
प्रसूत्या इति प्र - सूत्यै । अथो धूमम् । अथो इत्यथो । धूममेव ।
एवैतेन । एतेन जनयति । जनयति ज्योतिष्मन्तम् । ज्योतिष्मन्तम्
त्वा । त्वाऽग्ने । अग्ने सुप्रतीकम् । सुप्रतीकमिति । सुप्रतीकमिति
सु - प्रतीकम् । इत्याह । आह ज्योतिः । ज्योतिरेव । एवैतेन ।
एतेन जनयति । जनयति सः । सोऽग्निः । अग्निर् जातः ।
जातः प्रजाः । प्रजाः शुचा । प्रजा इति प्र - जाः । शुचाऽऽर्पयत् ।

अर्पयत् तम् । तम् देवाः । देवा अर्द्धर्चेन । अर्द्धर्चेनाशमयन्न् ।
अर्द्धर्चेनेत्यर्द्ध – ऋचेन । अशमयञ्छिवम् । शिवम् प्रजाभ्यः ।
प्रजाभ्योऽहि॒ꣳसन्तम् । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः ।
अहि॒ꣳसन्तमिति । इत्याह । आह प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य एव । प्रजाभ्य
इति प्र – जाभ्यः । एवैनम् । एनꣳ शमयति । शमयति द्वाभ्याम् ।
द्वाभ्याम् खनति । खनति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या अपाम् । प्रतिष्ठित्या
इति प्रति – स्थित्यै । अपाम् पृष्ठम् । पृष्ठमसि । असीति ।
इति पुष्करपर्णम् । पुष्करपर्णमा । पुष्करपर्णमिति पुष्कर – पर्णम् ।
आ हरति । **16 (50/60)**

T.S. 5.1.4.2 - Kramam

हरत्यपाम् । अपाम् वै । वा एतत् । एतत् पृष्ठम् । पृष्ठम् यत् । यत्
पुष्करपर्णम् । पुष्करपर्णꣳ रूपेण । पुष्करपर्णमिति पुष्कर – पर्णम् ।
रूपेणैव । एवैनत् । एनदा । आ हरति । हरति पुष्करपर्णेन ।
पुष्करपर्णेन सम् । पुष्करपर्णेनेति पुष्कर – पर्णेन । सम् भरति ।
भरति योनिः । योनिर् वै । वा अग्नेः । अग्नेः पुष्करपर्णम् ।
पुष्करपर्णꣳ सयोनिम् । पुष्करपर्णमिति पुष्कर–पर्णम् । सयोनिमेव ।

सयोनिमिति स – योनिम् । एवाग्निम् । अग्नि॒ सम् । सम् भरति ।
भरति कृष्णाजिनेन । कृष्णाजिनेन सम् । कृष्णाजिनेनेति
कृष्ण – अजिनेन । सम् भरति । भरति यज्ञः । यज्ञो वै ।
वै कृष्णाजिनम् । कृष्णाजिनम् ँयज्ञेन । कृष्णाजिनमिति
कृष्ण–अजिनम् । यज्ञेनैव । एव यज्ञम् । यज्ञ॒ सम् । सम् भरति ।
भरति यत् । यद् ग्राम्याणाम् । ग्राम्याणाम् पशूनाम् । पशूनाम् चर्मणा ।
चर्मणा सम्भरेत् । सम्भरेद् ग्राम्यान् । सम्भरेदिति सम् – भरेत् ।
ग्राम्यान् पशून् । पशूञ्छुचा । शुचाऽर्पयेत् । अर्पयेत् कृष्णाजिनेन ।
कृष्णाजिनेन सम् । कृष्णाजिनेनेति कृष्ण – अजिनेन । सम् भरति ।
भरत्यारण्यान् । आरण्यानेव । एव पशून् । पशूञ्छुचा । **17 (50/58)**

T.S. 5.1.4.3 - Kramam

शुचाऽर्पयति । अर्पयति तस्मात् । तस्माथ् समावत् । समावत्
पशूनाम् । पशूनाम् प्रजायमानानाम् । प्रजायमानानामारण्याः ।
प्रजायमानानामिति प्र – जायमानानाम् । आरण्याः पशवः ।
पशवः कनीया॒सः । कनीया॒सः शुचा । शुचा हि । ह्यृताः ।
ऋता लोमतः । लोमतः सम् । सम् भरति । भरत्यतः । अतो हि ।

ह्यस्य । अस्य मेद्ध्यम् । मेद्ध्यम् कृष्णाजिनम् । कृष्णाजिनम् च ।
कृष्णाजिनमिति कृष्ण – अजिनम् । च पुष्करपर्णम् । पुष्करपर्णम्
च । पुष्करपर्णमिति पुष्कर – पर्णम् । च सम् । स७ स्तृणाति ।
स्तृणातीयम् । इयम् वै । वै कृष्णाजिनम् । कृष्णाजिनमसौ ।
कृष्णाजिनमिति कृष्ण – अजिनम् । असौ पुष्करपर्णम् ।
पुष्करपर्णमाभ्याम् । पुष्करपर्णमिति पुष्कर–पर्णम् । आभ्यामेव ।
एवैनम् । एनमुभयतः । उभयतः परि । परि गृह्णाति । गृह्णात्यग्निः ।
अग्निर् देवेभ्यः । देवेभ्यो निलायत । निलायत तम् । तमथर्वा ।
अथर्वाऽनु । अन्वपश्यत् । अपश्यदथर्वा । अथर्वा त्वा ।
त्वा प्रथमः । प्रथमो निः । निरमन्थत् । अमन्थदग्ने । अग्न इति ।
इत्याह । **18 (50/55)**

T.S. 5.1.4.4 - Kramam

आह यः । य एव । एवैनम् । एनमन्वपश्यत् । अन्वपश्यत् तेन ।
अन्वपश्यदित्यनु – अपश्यत् । तेनैव । एवैनम् । एन७ सम् ।
सम् भरति । भरति त्वाम् । त्वामग्ने । अग्ने पुष्करात् । पुष्करादधि ।

अधीति । इत्याह । आह पुष्करपर्णे । पुष्करपर्णे हि । पुष्करपर्ण इति

पुष्कर – पर्णे । ह्येनम् । एनमुपश्रितम् । उपश्रितमविन्दत् ।

उपश्रितमित्युप – श्रितम् । अविन्दत् तम् । तमु । उ त्वा ।

त्वा दद्ध्यङ्ङ् । दद्ध्यङ्ङृषिः । ऋषिरिति । इत्याह । आह दद्ध्यङ्ङ् ।

दद्ध्यङ् वै । वा आथर्वणः । आथर्वणस्तेजस्वी । तेजस्व्यासीत् ।

आसीत् तेजः । तेज एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् दधाति ।

दधाति तम् । तमु । उ त्वा । त्वा पाथ्यः । पाथ्यो वृषा । वृषेति ।

इत्याह । आह पूर्वम् । पूर्वमेव । एवोदितम् । उदितमुत्तरेण ।

उत्तरेणाभि । उत्तरेणेत्युत् – तरेण । अभि गृणाति ।

गृणाति चतसृभिः । **19 (50/54)**

T.S. 5.1.4.5 - Kramam

चतसृभिः सम् । चतसृभिरिति चतसृ – भिः । सम् भरति । भरति

चत्वारि । चत्वारि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि छन्दोभिः । छन्दोभिरेव ।

छन्दोभिरिति छन्दः–भिः । एव गायत्रीभिः । गायत्रीभिर् ब्राह्मणस्य ।

ब्राह्मणस्य गायत्रः । गायत्रो हि । हि ब्राह्मणः । ब्राह्मणास्त्रिष्टुग्भिः ।

त्रिष्टुग्भी राजन्यस्य । त्रिष्टुग्भिरिति त्रिष्टुक्–भिः । राजन्यस्य त्रैष्टुभः ।

त्रैष्टुभो हि । हि राजन्यः । राजन्यो यम् । यम् कामयेत ।
कामयेत वसीयान् । वसीयान्थ् स्यात् । स्यादिति । इत्युभयीभिः ।
उभयीभिस्तस्य । तस्य सम् । सम् भरेत् । भरेत् तेजः । तेजश्च ।
चैव । एवास्मै । अस्मा इन्द्रियम् । इन्द्रियम् च । च समीची ।
समीची दधाति । समीची इति समीची । दधात्यष्टाभिः ।
अष्टाभिः सम् । सम् भरति । भरत्यष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा गायत्री ।
अष्टाक्षरेत्यष्टा – अक्षरा । गायत्री गायत्रः । गायत्रोऽग्निः । अग्निर्
यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तम् । तꣳ सम् । सम् भरति ।
भरति सीद । सीद होतः । होतरिति ( ) । इत्याह । आह देवताः ।
देवता एव । एवास्मै । अस्मै सम् । सꣳ सादयति । सादयति नि ।
नि होता । होतेति । इति मनुष्यान् । मनुष्यान्थ् सम् । सꣳ सीदस्व ।
सीदस्वेति । इति वयाꣳसि । वयाꣳसि जनिष्व । जनिष्वा हि ।
हि जेन्यः । जेन्यो अग्रे । अग्रे अह्नाम् । अह्नामिति । इत्याह ।
आह देवमनुष्यान् । देवमनुष्यानेव । देवमनुष्यानिति देव–मनुष्यान् ।

एवास्मै । अस्मै सꣳसन्नान् । सꣳसन्नान् प्र । सꣳसन्नानिति

सम् – सन्नान् । प्र जनयति । जनयतीति जनयति ॥ 20 (77/84)

(ऐ–व पशू–निति–गृणाति–होतरिति–सप्तविꣳशतिश्च) (A4)

T.S. 5.1.5.1 - Kramam

क्रूरमिव । इव वै । वा अस्याः । अस्या एतत् । एतत् करोति ।

करोति यत् । यत् खनति । खनत्यपः । अप उप । उप सृजति ।

सृजत्यापः । आपो वै । वै शान्ताः । शान्ताः शान्ताभिः ।

शान्ताभिरेव । एवास्यै । अस्यै शुचम् । शुचꣳ शमयति । शमयति

सम् । सम् ते । ते वायुः । वायुर् मातरिश्वा । मातरिश्वा दधातु ।

दधात्विति । इत्याह । आह प्राणः । प्राणो वै । प्राण इति प्र–अनः ।

वै वायुः । वायुः प्राणेन । प्राणेनैव । प्राणेनेति प्र–अनेन । एवास्यै ।

अस्यै प्राणम् । प्राणꣳ सम् । प्राणमिति प्र – अनम् । सम् दधाति ।

दधाति सम् । सम् ते । ते वायुः । वायुरिति । इत्याह । आह

तस्मात् । तस्माद् वायुप्रच्युता । वायुप्रच्युता दिवः । वायुप्रच्युतेति

वायु – प्रच्युता । दिवो वृष्टिः । वृष्टिरीर्ते । ईर्ते तस्मै । तस्मै च ।

च देवि । देवि वषट् । वषडस्तु । अस्तु तुभ्यम् । 21 (50/54)

T.S. 5.1.5.2 - Kramam

तुभ्यमिति । इत्याह । आह षट् । षड् वै । वा ऋतवः ।
ऋतव ऋतुषु । ऋतुष्वेव । एव वृष्टिम् । वृष्टिम् दधाति ।
दधाति तस्मात् । तस्माथ् सर्वान् । सर्वानृतून् । ऋतून् वर्.षति ।
वर्.षति यत् । यद् वषट्कुर्यात् । वषट्कुर्याद् यातयामा ।
वषट्कुर्यादिति वषट् - कुर्यात् । यातयामाऽस्य । यातयामेति
यात - यामा । अस्य वषट्कारः । वषट्कारः स्यात् । वषट्कार इति
वषट्-कारः । स्याद् यत् । यन् न । न वषट्कुर्यात् । वषट्कुर्याद्
रक्षाꣳसि । वषट्कुर्यादिति वषट् - कुर्यात् । रक्षाꣳसि यज्ञम् ।
यज्ञꣳ हन्युः । हन्युर् वट् । वडिति । इत्याह । आह परोक्षम् ।
परोक्षमेव । परोक्षमिति परः - अक्षम् । एव वषट् । वषट् करोति ।
करोति न । नास्य । अस्य यातयामा । यातयामा वषट्कारः ।
यातयामेति यात - यामा । वषट्कारो भवति । वषट्कार इति
वषट् - कारः । भवति न । न यज्ञम् । यज्ञꣳ रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि
घ्नन्ति । घ्नन्ति सुजातः । सुजातो ज्योतिषा । सुजात इति
सु - जातः । ज्योतिषा सह । सहेति । इत्यनुष्टुभा । अनुष्टुभोप ।

अनुष्टुभेत्यनु–स्तुभा । उप नह्यति । नह्यत्यनुष्टुप् । अनुष्टुफ् सर्वाणि । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । **22 (50/60)**

T.S. 5.1.5.3 - Kramam

सर्वाणि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि खलु । खलु वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रिया तनूः । तनूः प्रियया । प्रिययैव । एवैनम् । एनम् तनुवा । तनुवा परि । परि दधाति । दधाति वेदुकः । वेदुको वासः । वासो भवति । भवति यः । य एवम् । एवम् वेद । वेद वारुणः । वारुणो वै । वा अग्निः । अग्निरुपनद्धः । उपनद्ध उत् । उपनद्ध इत्युप – नद्धः । उदु । उ तिष्ठ । तिष्ठ स्वद्ध्वर । स्वद्ध्वरोद्र्ध्वः । स्वद्ध्वरेति सु–अद्ध्वर । ऊद्र्ध्व उ । ऊ षु णः । सु नः । न ऊतये । ऊतय इति । इति सावित्रीभ्याम् । सावित्रीभ्यामुत् । उत् तिष्ठति । तिष्ठति सवितृप्रसूतः । सवितृप्रसूत एव । सवितृप्रसूत इति सवितृ–प्रसूतः । एवास्य । अस्योद्र्ध्वाम् । ऊद्र्ध्वाम् वँरुणमेनिम् । वरुणमेनिमुत् । वरुणमेनिमिति वरुण – मेनिम् । उथ् सृजति । सृजति द्वाभ्याम् । द्वाभ्याम् प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै सः ।

प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । स जातः । जातो गर्भः ।

गर्भो असि । असि रोदस्योः । **23 (50/55)**

T.S. 5.1.5.4 - Kramam

रोदस्योरिति । इत्याह । आहेमे । इमे वै । इमे इतीमे । वै रोदसी ।

रोदसी तयोः । रोदसी इति रोदसी । तयोरेषः । एष गर्भः । गर्भो

यत् । यदग्निः । अग्निस्तस्मात् । तस्मादेवम् । एवमाह । आहाग्ने ।

अग्ने चारुः । चारुर् विभृतः । विभृत ओषधीषु । विभृत इति

वि–भृतः । ओषधीष्विति । इत्याह । आह यदा । यदा हि । ह्येतम् ।

एतम् ँविभरन्ति । विभरन्त्यथ । विभरन्तीतिवि – भरन्ति ।

अथ चारुतरः । चारुतरो भवति । चारुतर इति चारु – तरः ।

भवति प्र । प्र मातृभ्यः । मातृभ्यो अधि । मातृभ्य इति मातृ–भ्यः ।

अधि कनिक्रदत् । कनिक्रदद् गाः । गा इति । इत्याह । आहौषधयः ।

ओषधयो वै । वा अस्य । अस्य मातरः । मातरस्ताभ्यः । ताभ्य एव ।

एवैनम् । एनम् प्र । प्र च्यावयति । च्यावयति स्थिरः । स्थिरो भव ।

भव वीड्वङ्गः । वीड्वङ्ग इति । विड्वङ्ग इति विडु – अङ्गः ।

इति गर्दभे । गर्दभ आ । आ सादयति । सादयति सम् । **24 (50/57)**

T.S. 5.1.5.5 - Kramam

सम् नह्यति । नह्यत्यैव । एवैनम् । एनमेतया । एतया स्थेम्ने ।
स्थेम्ने गर्दभेन । गर्दभेन सम् । सम् भरति । भरति तस्मात् ।
तस्माद् गर्दभः । गर्दभः पशूनाम् । पशूनाम् भारभारितमः ।
भारभारितमो गर्दभेन । भारभारितम इति भारभारि – तमः । गर्दभेन
सम् । सम् भरति । भरति तस्मात् । तस्माद् गर्दभः । गर्दभोऽपि ।
अप्यनालेशे । अनालेशेऽति । अनालेश इत्यना–लेशे । अत्यन्यान् ।
अन्यान् पशून् । पशून् मेद्यति । मेद्यत्यन्नम् । अन्नꣳ हि । ह्येनेन ।
एनेनार्कम् । अर्कꣳ सम्भरन्ति । सम्भरन्ति गर्दभेन । सम्भरन्तीति
सम् – भरन्ति । गर्दभेन सम् । सम् भरति । भरति तस्मात् ।
तस्माद् गर्दभः । गर्दभो द्विरेताः । द्विरेताः सन्न् । द्विरेता इति
द्वि – रेताः । सन् कनिष्ठम् । कनिष्ठम् पशूनाम् । पशूनाम् प्र ।
प्र जायते । जायतेऽग्निः । अग्निर् हि । ह्यस्य । अस्य योनिम् ।
योनिम् निर्दहति । निर्दहति प्रजासु । निर्दहतीति निः – दहति ।
प्रजासु वै । प्रजास्विति प्र – जासु । वा एषः । एष एतर्.हि ।
एतर्.ह्यारूढः । आरूढः सः । आरूढ इत्या – रूढः । **25 (50/57)**

T.S. 5.1.5.6 - Kramam

स ईश्वरः । ईश्वरः प्रजाः । प्रजाः शुचा । प्रजा इति प्र – जाः ।

शुचा प्रदहः । प्रदहः शिवः । प्रदह इति प्र – दहः । शिवो भव ।

भव प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य इति । प्रजाभ्य इति प्र–जाभ्यः । इत्याह ।

आह प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य एव । प्रजाभ्य इति प्र–जाभ्यः । एवैनम् ।

एनꣳ शमयति । शमयति मानुषीभ्यः । मानुषीभ्यस्त्वम् ।

त्वमङ्गिरः । अङ्गिर इति । इत्याह । आह मानव्यः । मानव्यो हि ।

हि प्रजाः । प्रजा मा । प्रजा इति प्र – जाः । मा द्यावापृथिवी ।

द्यावापृथिवी अभि । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी ।

अभि शूशुचः । शूशुचो मा । माऽन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षम् मा ।

मा वनस्पतीन् । वनस्पतीनिति । इत्याह । आहैभ्यः । एभ्य एव ।

एवैनम् । एनम् ँल्लोकेभ्यः । लोकेभ्यः शमयति । शमयति प्र । प्रैतु ।

एतु वाजी । वाजी कनिक्रदत् । कनिक्रददिति । इत्याह ।

आह वाजी । वाजी हि । ह्येषः । एष नानदत् ।

नानदद् रासभः । रासभः पत्वा । पत्वेति । इत्याह । **26 (50/56)**

T.S. 5.1.5.7 - Kramam

आह रासभः । रासभ इति । इति हि । ह्येतम् । एतमृषयः ।
ऋषयोऽवदन्न् । अवदन् भरन्न् । भरन्नग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् ।
पुरीष्यमिति । इत्याह । आहाग्निम् । अग्निꣳ हि । ह्येषः ।
एष भरति । भरति मा । मा पादि । पाद्यायुषः । आयुषः पुरा । पुरेति ।
इत्याह । आहायुः । आयुरेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् दधाति ।
दधाति तस्मात् । तस्माद् गर्दभः । गर्दभः सर्वम् । सर्वमायुः ।
आयुरेति । एति तस्मात् । तस्माद् गर्दभे । गर्दभे पुरा । पुराऽऽयुषः ।
आयुषः प्रमीते । प्रमीते बिभ्यति । प्रमीत इति प्र – मीते । बिभ्यति
वृषा । वृषाऽग्निम् । अग्निम् ँवृषणम् । वृषणम् भरन्न् । भरन्निति ।
इत्याह । आह वृषा । वृषा हि । ह्येषः । एष वृषा । वृषाऽग्निः ।
अग्निरपाम् । अपाम् गर्भम् । गर्भꣳ समुद्रियम् । **27 (50/51)**

T.S. 5.1.5.8 - Kramam

समुद्रियमिति । इत्याह । आहापाम् । अपाꣳ हि । ह्येषः । एष गर्भः ।
गर्भो यत् । यदग्निः । अग्निरग्ने । अग्न आ । आ याहि ।

याहि वीतये । वीतय इति । इति वै । वा इमौ । इमौ लोकौ । लोकौ वि । व्यैताम् । ऐतामग्ने । अग्न आ । आ याहि । याहि वीतये । वीतय इति । इति यत् । यदाह । आहानयोः । अनयोर् लोकयोः । लोकयोर् वीत्यै । वीत्यै प्रच्युतः । वीत्या इति वि - इत्यै । प्रच्युतो वै । प्रच्युत इति प्र - च्युतः । वा एषः । एष आयतनात् । आयतनादगतः । आयतनादित्या - यतनात् । अगतः प्रतिष्ठाम् । प्रतिष्ठा॑ँ सः । प्रतिष्ठामिति प्रति - स्थाम् । स एतर्.हि । एतर्ह्यद्ध्वर्युम् । अद्ध्वर्युम् च । च यजमानम् । यजमानम् च । च ध्यायति । ध्यायत्यृतम् । ऋत॑ँ सत्यम् । सत्यमिति । इत्याह । आहेयम् । इयम् ँवै । वा ऋतम् । ऋतमसौ । असौ सत्यम् । **28 (50/54)**

T.S. 5.1.5.9 - Kramam

सत्यमनयोः । अनयोरेव । एवैनम् । एनम् प्रति । प्रतिष्ठापयति । स्थापयति न । नार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छत्यद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युर् न । न यजमानः । यजमानो वरुणः । वरुणो वै । वा एषः । एष यजमानम् । यजमानमभि । अभ्या । ऐति । एति यत् । यदग्निः ।

अग्निरुपनद्धः । उपनद्ध ओषधयः । उपनद्ध इत्युप – नद्धः ।
ओषधयः प्रति । प्रति गृह्णीत । गृह्णीताग्निम् । अग्निमेतम् । एतमिति ।
इत्याह । आह शान्त्यै । शान्त्यै व्यस्यन्न् । व्यस्यन् विश्वाः ।
व्यस्यन्निति वि – अस्यन्न् । विश्वा अमतीः । अमतीरतीः ।
अरातीरिति । इत्याह । आह रक्षसाम् । रक्षसामपहत्यै ।
अपहत्यै निषीदन्न् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । निषीदन् नः ।
निषीदन्निति नि – सीदन्न् । नो अप । अप दुर्मतिम् । दुर्मतिꣳ हनत् ।
दुर्मतिमिति दुः – मतिम् । हनदिति । इत्याह । आह प्रतिष्ठित्यै ।
प्रतिष्ठत्या ओषधयः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति–स्थित्यै । ओषधयः प्रति ।
प्रति मोदद्ध्वम् ( ) । मोदद्ध्वमेनम् । **29 (50/56)**

T.S. 5.1.5.10 - Kramam

एनमिति । इत्याह । आहौषधयः । ओषधयो वै । वा अग्नेः ।
अग्नेर् भागधेयम् । भागधेयम् ताभिः । भागधेयमिति भाग–धेयम् ।
ताभिरेव । एवैनम् । एनꣳ सम् । समर्द्धयति । अर्द्धयति पुष्पावतीः ।
पुष्पावतीः सुपिप्पलाः । पुष्पावतीरिति पुष्प – वतीः । सुपिप्पला
इति । सुपिप्पला इति सु – पिप्पलाः । इत्याह । आह तस्मात् ।

तस्मादोषधयः । ओषधयः फलम् । फलम् गृह्णन्ति । गृह्णन्त्ययम् ।
अयम् वः । वो गर्भः । गर्भ ऋत्वियः । ऋत्वियः प्रत्नम् । प्रत्न
सधस्थम् । सधस्थमा । सधस्थमिति सध - स्थम् । आऽसदत् ।
असददिति । इत्याह । आह याभ्यः । याभ्य एव । एवैनम् । एनम्
प्रच्यावयति । प्रच्यावयति तासु । प्रच्यावयतीति प्र - च्यावयति ।
तास्वेव । एवैनम् । एनम् प्रति । प्रतिष्ठापयति । स्थापयति द्वाभ्याम् ।
द्वाभ्यामुपावहरति । उपावहरति प्रतिष्ठित्यै ।
उपावहरतीत्युप - अवहरति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै ॥ 30

(42/48) ***(अस्त्व - नुष्टु - बसि - सादयत्या - रूढः - पत्वेति - गर्भ - मसौ - मोददध्वम् - द्विचत्वारिम्शच्च) (A5)***

T.S. 5.1.6.1 - Kramam

वारुणो वै । वा अग्निः । अग्निरुपनद्धः । उपनद्धो वि । उपनद्ध
इत्युप-नद्धः । वि पाजसा । पाजसेति । इति वि । वि स्रꣳसयति ।
स्रꣳसयति सवितृप्रसूतः । सवितृप्रसूत एव ।
सवितृप्रसूत इति सवितृ - प्रसूतः । एवास्य । अस्य विषूचीम् ।

विषूचीम् ँवरुणमेनिम् । वरुणमेनिम् ँवि । वरुणमेनिमिति
वरुण – मेनिम् । वि सृजति । सृजत्यपः । अप उप । उप सृजति ।
सृजत्यापः । आपो वै । वै शान्ताः । शान्ताः शान्ताभिः ।
शान्ताभिरेव । एवास्य । अस्य शुचम् । शुच७ँ शमयति । शमयति
तिसृभिः । तिसृभिरुप । तिसृभिरिति तिसृ – भिः । उप सृजति ।
सृजति त्रिवृत् । त्रिवृद् वै । त्रिवृदिति त्रि – वृत् । वा अग्निः ।
अग्निर् यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तस्य । तस्य शुचम् ।
शुच७ँ शमयति । शमयति मित्रः । मित्रः स७ँसृज्य । स७ँसृज्य
पृथिवीम् । स७ँसृज्येति सम् – सृज्य । पृथिवीमिति । इत्याह ।
आह मित्रः । मित्रो वै । वै शिवः । शिवो देवानाम् । देवानाम् तेन ।
तेनैव । एवैनम् । **31 (50/56)**

<u>T.S. 5.1.6.2 - Kramam</u>

एन७ँ सम् । स७ँ सृजति । सृजति शान्त्यै । शान्त्यै यत् ।
यद् ग्राम्याणाम् । ग्राम्याणाम् पात्राणाम् । पात्राणाम् कपालैः ।
कपालैः स७ँसृजेत् । स७ँसृजेद् ग्राम्याणि । स७ँसृजेदिति
सम् – सृजेत् । ग्राम्याणि पात्राणि । पात्राणि शुचा । शुचाऽर्पयेत् ।

अर्पयेदर्मकपालैः । अर्मकपालैः सम् ।

अर्मकपालैरित्यर्म - कपालैः । स९्ँ सृजति । सृजत्येतानि ।

एतानि वै । वा अनुपजीवनीयानि । अनुपजीवनीयानि तानि ।

अनुपजीवनीयानीत्यनुप - जीवनीयानि । तान्येव । एव शुचा ।

शुचाऽर्पयति । अर्पयति शर्कराभिः । शर्कराभिः सम् । स९्ँ सृजति ।

सृजति धृत्यै । धृत्या अथो । अथो शन्त्वाय । अथो इत्यथो ।

शन्त्वायाजलोमैः । शन्त्वायेति शम् - त्वाय । अजलोमैः सम् ।

अजलोमैरित्यज - लोमैः । स९्ँ सृजति । सृजत्येषा । एषा वै ।

वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रिया तनूः । तनूर् यत् । यदजा ।

अजा प्रियया । प्रिययैव । एवैनम् । एनम् तनुवा । तनुवा सम् ।

स९्ँ सृजति । सृजत्यथो । अथो तेजसा । अथो इत्यथो ।

तेजसा कृष्णाजिनस्य । कृष्णाजिनस्य लोमभिः ।

कृष्णाजिनस्येति कृष्ण - अजिनस्य । लोमभिः सम् ।

लोमभिरिति लोम - भिः । स९्ँ सृजति । **32** (**50/59**)

T.S. 5.1.6.3 - Kramam

सृजति यज्ञः । यज्ञो वै । वै कृष्णाजिनम् । कृष्णाजिनम् यज्ञेन ।
कृष्णाजिनमिति कृष्ण - अजिनम् । यज्ञेनैव । एव यज्ञम् ।
यज्ञꣳ सम् । सꣳ सृजति । सृजति रुद्राः । रुद्राः सम्भृत्य ।
सम्भृत्य पृथिवीम् । सम्भृत्येति सम्-भृत्य । पृथिवीमिति । इत्याह ।
आहैताः । एता वै । वा एतम् । एतम् देवताः । देवता अग्रे ।
अग्रे सम् । समभरन्न् । अभरन् ताभिः । ताभिरेव । एवैनम् । एनꣳ
सम् । सम् भरति । भरति मखस्य । मखस्य शिरः । शिरोऽसि ।
असीति । इत्याह । आह यज्ञः । यज्ञो वै । वै मखः । मखस्तस्य ।
तस्यैतत् । एतच्छिरः । शिरो यत् । यदुखा । उखा तस्मात् ।
तस्मादेवम् । एवमाह । आह यज्ञस्य । यज्ञस्य पदे । पदे स्थः ।
पदे इति पदे । स्थ इति । इत्याह । आह यज्ञस्य । यज्ञस्य हि ।
ह्येते । एते पदे । एते इत्येते । **33 (50/54)**

T.S. 5.1.6.4 - Kramam

पदे अथो । पदे इति पदे । अथो प्रतिष्ठित्यै । अथो इत्यथो ।
प्रतिष्ठित्यै प्र । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । प्रान्याभिः ।

अन्याभिर् यच्छति । यच्छत्यनु । अन्वन्यैः । अन्वन्यैर् मन्त्रयते ।
मन्त्रयते मिथुनत्वाय । मिथुनत्वाय त्र्युद्धिम् । मिथुनत्वायेति
मिथुन – त्वाय । त्र्युद्धिम् करोति । त्र्युद्धिमिति त्रि – उद्धिम् ।
करोति त्रयः । त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका एषाम् । एषाम्
ँलोकानाम् । लोकानामाप्त्यै । आप्त्यै छन्दोभिः । छन्दोभिः करोति ।
छन्दोभिरिति छन्द – भिः । करोति वीर्यम् । वीर्यम् ँवै ।
वै छन्दा॑ꣳसि । छन्दा॑ꣳसि वीर्येण । वीर्येणैव । एवैनाम् । एनाम्
करोति । करोति यजुषा । यजुषा बिलम् । बिलम् करोति । करोति
व्यावृत्त्यै । व्यावृत्त्या इयतीम् । व्यावृत्त्या इति वि – आवृत्त्यै ।
इयतीम् करोति । करोति प्रजापतिना । प्रजापतिना यज्ञमुखेन ।
प्रजापतिनेति प्रजा – पतिना । यज्ञमुखेन सम्मिताम् । यज्ञमुखेनेति
यज्ञ–मुखेन । सम्मिताम् द्विस्तनाम् । सम्मितामिति सम् – मिताम् ।
द्विस्तनाम् करोति । द्विस्तनामिति द्वि – स्तनाम् । करोति द्यावापृथि
व्योः । द्यावापृथिव्योर् दोहाय । द्यावापृथिव्योरिति द्यावा – पृथिव्योः ।
दोहाय चतुस्स्तनाम् । चतुस्स्तनाम् करोति ।

चतुस्स्तनामिति चतुः – स्तनाम् । करोति पशूनाम् ।
पशूनाम् दोहाय । दोहायाष्टास्तनाम् । अष्टास्तनाम् करोति ।
अष्टास्तनामित्यष्टा–स्तनाम् । करोति छन्दसाम् । छन्दसाम् दोहाय ।
दोहाय नवाश्रिम् । नवाश्रिमभिचरतः ( ) । नवाश्रिमिति
नव – अश्रिम् । अभिचरतः कुर्यात् । अभिचरत इत्यभि – चरतः ।
कुर्यात् त्रिवृतम् । त्रिवृतमेव । त्रिवृतमिति त्रि – वृतम् । एव वज्रम् ।
वज्रꣳ सम्भृत्य । सम्भृत्य भ्रातृव्याय । सम्भृत्येति सम् – भृत्य ।
भ्रातृव्याय प्र । प्र हरति । हरति स्तृत्यै । स्तृत्यै कृत्वाय । कृत्वाय
सा । सा महीम् । महीमुखाम् । उखामिति । इति नि । नि दधाति ।
दधाति देवतासु । देवतास्वेव । एवैनाम् । एनाम् प्रति ।
प्रतिष्ठापयति । स्थापयतीति स्थापयति ॥ **34 (71/89)**

(तेनैव– लोमभिः स–मेते–अभिचरत–एकविꣳशतिश्च) (A6)

T.S. 5.1.7.1 - Kramam

सप्तभिर् धूपयति । सप्तभिरिति सप्त – भिः । धूपयति सप्त ।
सप्त वै । वै शीर्.षण्याः । शीर्षण्याः प्राणाः । प्राणाः शिरः ।

प्राणा इति प्र – अनाः । शिर एतत् । एतद् यज्ञस्य । यज्ञस्य यत् । यदुखा । उखा शीर्.षन्न् । शीर्.षन्नेव । एव यज्ञस्य । यज्ञस्य प्राणान् । प्राणान् दधाति । प्राणानिति प्र – अनान् । दधाति तस्मात् । तस्माथ् सप्त । सप्त शीर्.षन्न् । शीर्.षन् प्राणाः । प्राणा अश्वशकेन । प्राणा इति प्र – अनाः । अश्वशकेन धूपयति । अश्वशकेनेत्यश्व – शकेन । धूपयति प्राजापत्यः । प्राजापत्यो वै । प्राजापत्य इति प्राजा – पत्यः । वा अश्वः । अश्वः सयोनित्वाय । सयोनित्वायादितिः । सयोनित्वायेति सयोनि–त्वाय । अदितिस्त्वा । त्वेति । इत्याह । आहेयम् । इयम् ँवै । वा अदितिः । अदितिरदित्या । अदित्यैव । एवादित्याम् । अदित्याम् खनति । खनत्यस्याः । अस्या अक्रूरङ्काराय । अक्रूरङ्काराय न । अक्रूरङ्कारायेत्यक्रूरम् – काराय । न हि । हि स्वः । स्वः स्वम् । स्वꣳ हिनस्ति । हिनस्ति देवानाम् । देवानाम् त्वा । त्वा पत्नीः । पत्नीरिति । इत्याह । आह देवानाम् । देवानाम् ँवै । **35 (50/58)**

T.S. 5.1.7.2 - Kramam

वा एताम् । एताम् पत्नयः । पत्नयोऽग्रे । अग्रेऽकुर्वन्न् । अकुर्वन् ताभिः । ताभिरेव । एवैनाम् । एनाम् दधाति । दधाति धिषणाः ।

धिषणास्त्वा । त्वेति । इत्याह । आह विद्याः । विद्या वै । वै धिषणाः ।
धिषणा विद्याभिः । विद्याभिरेव । एवैनाम् । एनामभि । अभीन्धे ।
इन्धे ग्नाः । ग्नास्त्वा । त्वेति । इत्याह । आह छन्दाꣳसि ।
छन्दाꣳसि वै । वै ग्नाः । ग्नाश्छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति
छन्दः – भिः । एवैनाम् । एना॒ꣳ श्रपयति । श्रपयति वरूत्रयः ।
वरूत्रयस्त्वा । त्वेति । इत्याह । आह होत्राः । होत्रा वै । वै वरूत्रयः ।
वरूत्रयो होत्राभिः । होत्राभिरेव । एवैनाम् । एनाम् पचति ।
पचति जनयः । जनयस्त्वा । त्वेति । इत्याह । आह देवानाम् ।
देवानाम् ँवै । वै पत्नीः । पत्नीर् जनयः । **36 (50/51)**

T.S. 5.1.7.3 - Kramam

जनयस्ताभिः । ताभिरेव । एवैनाम् । एनाम् पचति । पचति षड्भिः ।
षड्भिः पचति । षड्भिरिति षट् – भिः । पचति षट् । षड् वै ।
वा ऋतवः । ऋतव ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु – भिः ।
एवैनाम् । एनाम् पचति । पचति द्विः । द्विः पचन्तु । पचन्त्विति ।
इत्याह । आह तस्मात् । तस्माद् द्विः । द्विः सम्ँवथ्सरस्य ।
सम्ँवथ्सरस्य सस्यम् । सम्ँवथ्सरस्येति सम् – वथ्सरस्य ।

सस्यम् पच्यते । पच्यते वारुणी । वारुण्युखा । उखाऽभीद्धा ।

अभीद्धा मैत्रिया । अभीद्धेत्यभि - इद्धा । मैत्रियोप । उपैति ।

एति शान्त्यै । शान्त्यै देवः । देवस्त्वा । त्वा सविता । सवितोत् ।

उद् वपतु । वपत्विति । इत्याह । आह सवितृप्रसूतः । सवितृप्रसूत

एव । सवितृप्रसूत इति सवितृ-प्रसूतः । एवैनाम् । एनाम् ब्रह्मणा ।

ब्रह्मणा देवताभिः । देवताभिरुत् । उद् वपति । वपत्यपद्यमाना ।

अपद्यमाना पृथिवी । पृथिव्याशाः । आशा दिशः । दिश आ ।

आ पृण । पृणेति । **37 (50/55)**

T.S. 5.1.7.4 - Kramam

इत्याह । आह तस्मात् । तस्मादग्निः । अग्निः सर्वाः । सर्वा दिशः ।

दिशोऽनु । अनु वि । वि भाति । भात्युत् । उत्तिष्ठ । तिष्ठ बृहती ।

बृहती भव । भवोद्ध्वा । ऊद्ध्वा तिष्ठ । तिष्ठ ध्रुवा । ध्रुवा त्वम् ।

त्वमिति । इत्याह । आह प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या असुर्यम् । प्रतिष्ठित्या

इति प्रति - स्थित्यै । असुर्यम् पात्रम् । पात्रमनाच्छृण्णम् ।

अनाच्छृण्णमा । अनाच्छृण्णमित्यना - छृण्णम् । आच्छृणत्ति ।

छृणत्ति देवत्रा । देवत्राऽकः । देवत्रेति देव - त्रा । अकरजक्षीरेण ।

अजक्षीरेणा । अजक्षीरेणेत्यज – क्षीरेण । आच्छृणत्ति । छृणत्ति परमम् । परमम् वै । वा एतत् । एतत् पयः । पयो यत् । यदजक्षीरम् । अजक्षीरम् परमेण । अजक्षीरमित्यज – क्षीरम् । परमेणैव । एवैनाम् । एनाम् पयसा । पयसा । आच्छृणत्ति । छृणत्ति यजुषा । यजुषा व्यावृत्त्यै । व्यावृत्त्यै छन्दोभिः । व्यावृत्त्या इति वि – आवृत्त्यै । छन्दोभिरा । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । आच्छृणत्ति । छृणत्ति छन्दोभिः । छन्दोभिर् वै । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । वा एषा ( ) । एषा क्रियते । क्रियते छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । एव छन्दाꣳसि । छन्दाꣳस्या । आच्छृणत्ति । छृणत्तीति छृणत्ति ॥ **38 (56/65)**

(आह देवानाम् – वै पत्नीः – पृणै – षा – षट्च) (A7)

T.S. 5.1.8.1 - Kramam

एकविꣳशत्या माषैः । एकविꣳशत्येत्येक – विꣳशत्या । माषैः पुरुषशीर्.षम् । पुरुषशीर्.षमच्छ । पुरुषशीर्.षमिति पुरुष – शीर्.षम् । अच्छैति । एत्यमेद्ध्याः । अमेद्ध्या वै ।

वै माषाः । माषा अमेद्ध्यम् । अमेद्ध्यम् पुरुषशीर्.षम् ।
पुरुषशीर्.षममेद्ध्यैः । पुरुषशीर्.षमिति पुरुष – शीर्.षम् ।
अमेद्ध्यैरेव । एवास्य । अस्यामेद्ध्यम् । अमेद्ध्यम् निरवदाय ।
निरवदाय मेद्ध्यम् । निरवदायेति निः – अवदाय । मेद्ध्यम् कृत्वा ।
कृत्वाऽऽहरति । आ हरति । हरत्येकविꣳशतिः । एकविꣳशतिर्
भवन्ति । एकविꣳशतिरित्येक – विꣳशतिः । भवन्त्येकविꣳशः ।
एकविꣳशो वै । एकविꣳश इत्येक – विꣳशः । वै पुरुषः । पुरुषः
पुरुषस्य । पुरुषस्याप्त्यै । आप्त्यै व्यृद्धम् । व्यृद्धम् ँवै । व्यृद्धमिति
वि – ऋद्धम् । वा एतत् । एतत् प्राणैः । प्राणैरमेद्ध्यम् । प्राणैरिति
प्र – अनैः । अमेद्ध्यम् ँयत् । यत् पुरुषशीर्.षम् । पुरुषशीर्.षꣳ
सप्तधा । पुरुषशीर्.षमिति पुरुष – शीर्.षम् । सप्तधा वितृण्णाम् ।
सप्तधेति सप्त – धा । वितृण्णाम् ँवल्मीकवपाम् । वितृण्णामिति
वि – तृण्णाम् । वल्मीकवपाम् प्रति । वल्मिकवपामिति
वल्मीक – वपाम् । प्रति नि । नि दधाति । दधाति सप्त । सप्त वै ।
वै शीर्.षण्याः । शीर्.षण्याः प्राणाः । प्राणाः प्राणैः ।

प्राणा इति प्र – अनाः । प्राणैरेव । प्राणैरिति प्र – अनैः । एवैनत् । एनथ् सम् । समर्द्धयति । अर्द्धयति मेद्ध्यत्वाय । मेद्ध्यत्वाय यावन्तः । मेद्ध्यत्वायेति मेद्ध्य – त्वाय । यावन्तो वै । **39 (50/65)**

T.S. 5.1.8.2 - Kramam

वै मृत्युबन्धवः । मृत्युबन्धवस्तेषाम् । मृत्युबन्धव इति मृत्यु–बन्धवः । तेषाम् ँयमः । यम आधिपत्यम् । आधिपत्यम् परि । आधिपत्यमित्याधि – पत्यम् । परीयाय । इयाय यमगाथाभिः । यमगाथाभिः परि । यमगाथाभिरिति यम – गाथाभिः । परि गायति । गायति यमात् । यमादेव । एवैनत् । एनद् वृङ्क्ते । वृङ्क्ते तिसृभिः । तिसृभिः परि । तिसृभिरिति तिसृ – भिः । परि गायति । गायति त्रयः । त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका एभ्यः । एभ्य एव । एवैनत् । एनल्लोकेभ्यः । लोकेभ्यो वृङ्क्ते । वृङ्क्ते तस्मात् । तस्माद् गायते । गायते न । न देयम् । देयम् गाथा । गाथा हि । हि तत् । तद् वृङ्क्ते । वृङ्क्तेऽग्निभ्यः । अग्निभ्यः पशून् । अग्निभ्य इत्यग्नि – भ्यः । पशूना । आ लभते । लभते कामाः । कामा वै । वा अग्नयः । अग्नयः कामान् । कामानेव । एवाव । अव रुन्धे ।

रुन्धे यत् । यत् पशून् । पशून् न । नालभेत । आलभेतानवरुद्धाः ।
आलभेतेत्या - लभेत । अनवरुद्धा अस्य ।
अनवरुद्धा इत्यनव - रुद्धाः । अस्य पशवः । **40 (50/57)**

T.S. 5.1.8.3 - Kramam

पशवः स्युः । स्युर् यत् । यत् पर्यग्निकृतान् । पर्यग्निकृतानुथ्सृजेत् ।
पर्यग्निकृतानिति पर्यग्नि - कृतान् । उथ्सृजेद् यज्ञवेशसम् ।
उथ्सृजेदित्युत् - सृजेत् । यज्ञवेशसम् कुर्यात् । यज्ञवेशसमिति
यज्ञ - वेशसम् । कुर्याद् यत् । यथ् सꣳस्थापयेत् ।
सꣳस्थापयेद् यातयामानि । सꣳस्थापयेदिति सम् - स्थापयेत् ।
यातयामानि शीर्.षाणि । यातयामानीति यात - यामानि । शीर्.षाणि
स्युः । स्युर् यत् । यत् पशून् । पशूनालभते । आलभते तेन ।
आलभत इत्या-लभते । तेनैव । एव पशून् । पशूनव । अव रुन्धे ।
रुन्धे यत् । यत् पर्यग्निकृतान् । पर्यग्निकृतानुथ्सृजति ।
पर्यग्निकृतानिति पर्यग्नि - कृतान् । उथ्सृजति शीर्ष्णाम् ।
उथ्सृजतीत्युत् - सृजति । शीर्ष्णामयातयामत्वाय ।
अयातयामत्वाय प्राजापत्येन । अयातयामत्वायेत्ययातयाम - त्वाय ।

प्राजापत्येन सम् । प्राजापत्येनेति प्राजा – पत्येन । स७ स्थापयति ।
स्थापयति यज्ञः । यज्ञो वै । वै प्रजापतिः । प्रजापतिर् यज्ञे ।
प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । यज्ञ एव । एव यज्ञम् । यज्ञम् प्रति ।
प्रतिष्ठापयति । स्थापयति प्रजापतिः । प्रजापतिः प्रजाः ।
प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । प्रजा असृजत । प्रजा इति प्र–जाः ।
असृजत सः । स रिरिचानः । रिरिचानोऽमन्यत । अमन्यत स ।
स एताः । एता आप्रीः । आप्रीरपश्यत् । आप्रीरित्या – प्रीः ।
अपश्यत् ताभिः । ताभिर् वै । वै सः । स मुखतः ।
मुखत आत्मानम् । **41 (50/64)**

T.S. 5.1.8.4 - Kramam

आत्मानमा । आऽप्रीणीत । अप्रीणीत यत् । यदेताः । एता आप्रियः ।
आप्रियो भवन्ति । आप्रिय इत्या – प्रियः । भवन्ति यज्ञः । यज्ञो वै ।
वै प्रजापतिः । प्रजापतिर् यज्ञम् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः ।
यज्ञमेव । एवैताभिः । एताभिर् मुखतः । मुखत आ । आ प्रीणाति ।
प्रीणात्यपरिमितछन्दसः । अपरिमितछन्दसो भवन्ति । अपरिमितछन्दस
इत्यपरिमित – छन्दसः । भवन्त्यपरिमितः । अपरिमितः प्रजापतिः ।

अपरिमित इत्यपरि – मितः । प्रजापतिः प्रजापतेः । प्रजापतिरिति
प्रजा – पतिः । प्रजापतेराप्त्यैः । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः ।
आप्त्या ऊनातिरिक्ताः । ऊनातिरिक्ता मिथुनाः । ऊनातिरिक्ता
इत्यून – अतिरिक्ताः । मिथुनाः प्रजात्यै । प्रजात्यै लोमशम् ।
प्रजात्या इति प्र – जात्यै । लोमशम् वै । वै नाम । नामैतत् ।
एतच् छन्दः । छन्दः प्रजापतेः । प्रजापतेः पशवः । प्रजापतेरिति
प्रजा – पतेः । पशवो लोमशाः । लोमशाः पशून् । पशूनेव । एवाव ।
अव रुन्धे । रुन्धे सर्वाणि । सर्वाणि वै । वा एताः । एता रूपाणि ।
रूपाणि सर्वाणि । सर्वाणि रूपाणि । रूपाण्यग्नौ । अग्नौ चित्ये ।
चित्ये क्रियन्ते । क्रियन्ते तस्मात् । तस्मादेताः । एता अग्नेः ।
अग्नेश्चित्यस्य । चित्यस्य भवन्ति । **42 (50/59)**

<u>T.S. 5.1.8.5 - Kramam</u>

भवन्त्येकवि꣡ꣳशतिम् । एकवि꣡ꣳशति꣡ꣳ सामिधेनीः ।
एकवि꣡ꣳशतिमित्येक – वि꣡ꣳशतिम् । सामिधेनीरनु । सामिधेनीरिति
साम् – इधेनीः । अन्वाह । आह रुक् । रुग् वै । वा एकवि꣡ꣳशः ।

एकवि॒ꣳशो रु॒चम् । ए॒क॒वि॒ꣳश इत्ये॑क – वि॒ꣳशः । रु॒चमे॒व ।
ए॒व गच्छ॑ति । ग॒च्छ॒त्यथो॑ । अथो॑ प्रति॒ष्ठाम् । अथो॒ इत्यथो॑ ।
प्र॒ति॒ष्ठामे॒व । प्र॒ति॒ष्ठामिति॑ प्रति – स्थाम् । ए॒व प्र॑ति॒ष्ठा । प्र॒ति॒ष्ठा हि ।
प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति – स्था । ह्ये॑कवि॒ꣳशः । ए॒क॒वि॒ꣳशश्च॑तुर्वि॒ꣳशतिम् ।
ए॒क॒वि॒ꣳश इत्ये॑क – वि॒ꣳशः । च॒तु॒र्वि॒ꣳश॒तिम॒नु । च॒तु॒र्वि॒ꣳश॒तिमि॒ति॒
चतुः॑ – वि॒ꣳश॒ति॒म् । अन्वा॑ह । आ॒ह च॑तुर्वि॒ꣳशतिः ।
च॒तु॒र्वि॒ꣳश॒तिर॒र्द्धमा॒साः । च॒तु॒र्वि॒ꣳश॒ति॒रि॒ति॒ चतुः॑ – वि॒ꣳश॒तिः ।
अ॒र्द्ध॒मा॒साः सं॑वँथ्स॒रः । अ॒र्द्ध॒मा॒सा इ॑त्य॒र्द्ध–मा॒साः । सं॒वँ॒थ्स॒रः
सं॑वँथ्स॒रः । सं॒वँ॒थ्स॒र इति॑ सम्–व॒थ्स॒रः । सं॒वँ॒थ्स॒रो॑ऽग्निः ।
सं॒वँ॒थ्स॒र इति॑ सम् – व॒थ्स॒रः । अ॒ग्निर् वै॑श्वान॒रः । वै॒श्वा॒न॒रः
सा॒क्षात् । सा॒क्षा॒दे॒व । सा॒क्षादिति॑ स – अ॒क्षात् । ए॒व वै॑श्वान॒रम् ।
वै॒श्वा॒न॒रमव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ परा॑चीः । परा॑ची॒रनु॑ । अन्वा॑ह ।
आ॒ह परा॑ङ् । परा॑ङ्वि । इ॒व हि । हि सु॑व॒र्गः । सु॒व॒र्गो लो॒कः ।
सु॒व॒र्ग इति॑ सुवः – गः । लो॒कः स॑माः । स॑मास्त्वा । त्वा॒ऽग्ने॒ ।
अ॒ग्न॒ ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तवो॑ वर्द्धयन्तु । व॒र्द्ध॒यन्त्विति॑ । इत्याह ।

आह समाभिः । समाभिरेव । एवाग्निम् । अग्निम् वर्द्धयति ।

वर्द्धयत्यृतुभिः । 43 (50/64)

T.S. 5.1.8.6 - Kramam

ऋतुभिः सम्वथ्सरम् । ऋतुभिरित्यृतु–भिः । सम्वथ्सरम् विश्वाः ।

सम्वथ्सरमिति सम् – वथ्सरम् । विश्वा आ । आ भाहि । भाहि

प्रदिशः । प्रदिशः पृथिव्याः । प्रदिश इति प्र – दिशः । पृथिव्या

इति । इत्याह । आह तस्मात् । तस्मादग्निः । अग्निः सर्वा । सर्वा

दिशः । दिशोऽनु । अनु वि । वि भाति । भाति प्रति । प्रत्यौहताम् ।

औहतामश्विना । अश्विना मृत्युम् । मृत्युमस्मात् । अस्मादिति ।

इत्याह । आह मृत्युम् । मृत्युमेव । एवास्मात् । अस्मादप । अप

नुदति । नुदत्युत् । उद् वयम् । वयम् तमसः । तमसस्परि । परीति ।

इत्याह । आह पाप्मा । पाप्मा वै । वै तमः । तमः पाप्मानम् ।

पाप्मानमेव । एवास्मात् । अस्मादप । अप हन्ति । हन्त्यगन्म ।

अगन्म ज्योतिः । ज्योतिरुत्तमम् । उत्तममिति । उत्तममित्युत्–तमम् ।

इत्याह । आहासौ । असौ वै । वा आदित्यः ( ) । आदित्यो

ज्योतिः । ज्योतिरुत्तमम् । उत्तममादित्यस्य । उत्तममित्युत् – तमम् ।

आदित्यस्यैव । एव सायुज्यम् । सायुज्यम् गच्छति । गच्छति न । न सम्ँवथ्सरः । सम्ँवथ्सरस्तिष्ठति । सम्ँवथ्सर इति सम्-वथ्सरः । तिष्ठति न । नास्य । अस्य श्रीः । श्रीस्तिष्ठति । तिष्ठति यस्य । यस्यै ताः । एताः क्रियन्ते । क्रियन्ते ज्योतिष्मतीम् । ज्योतिष्मतीमुत्तमाम् । उत्तमामनु । उत्तमामित्युत् - तमाम् । अन्वाह । आह ज्योतिः । ज्योतिरेव । एवास्मै । अस्मा उपरिष्टात् । उपरिष्टाद् दधाति । दधाति सुवर्गस्य । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति सुवः - गस्य । लोकस्यानुख्यात्यै । अनुख्यात्या इत्यनु - ख्यात्यै ॥ **44 (78/86)**

(यावन्तः - अस्य - मुखत - श्चित्यस्य - वर्द्धय - त्यादित्यो - ऽष्टाविँशतिश्च) (A8)

<u>T.S. 5.1.9.1 - Kramam</u>

षड्भिर् दीक्षयति । षड्भिरिति षट् - भिः । दीक्षयति षट् । षड् वै । वा ऋतवः । ऋतव ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु - भिः । एवैनम् । एनम् दीक्षयति । दीक्षयति सप्तभिः । सप्तभिर् दीक्षयति । सप्तभिरिति सप्त - भिः । दीक्षयति सप्त । सप्त छन्दाँसि । छन्दाँसि छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः - भिः ।

एवैनम् । एनम् दीक्षयति । दीक्षयति विश्वे । विश्वे देवस्य ।
देवस्य नेतुः । नेतुरिति । इत्यनुष्टुभा । अनुष्टुभोत्तमया ।
अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । उत्तमया जुहोति । उत्तमयेत्युत् - तमया ।
जुहोति वाक् । वाग्वै । वा अनुष्टुप् । अनुष्टुप् तस्मात् ।
अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । तस्मात् प्राणानाम् । प्राणानाम् ँवाक् ।
प्राणानामिति प्र - अनानाम् । वागुत्तमा । उत्तमैकस्मात् ।
उत्तमेत्युत् - तमा । एकस्मादक्षरात् । अक्षरादनाप्तम् । अनाप्तम्
प्रथमम् । प्रथमम् पदम् । पदम् तस्मात् । तस्माद् यत् । यद् वाचः ।
वाचोऽनाप्तम् । अनाप्तम् तत् । तन् मनुष्याः । मनुष्या उप ।
उप जीवन्ति । जीवन्ति पूर्णया । पूर्णया जुहोति । जुहोति पूर्णः ।
पूर्ण इव । इव हि । हि प्रजापतिः । प्रजापतिः प्रजापतेः ।
प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । **45** (**50/60**)

T.S. 5.1.9.2 - Kramam

प्रजापतेराप्त्यै । प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । आप्त्यै न्यूनया ।
न्यूनया जुहोति । न्यूनयेति नि - ऊनया । जुहोति न्यूनात् ।
न्यूनाद्धि । न्यूनादिति नि - ऊनात् । हि प्रजापतिः ।

प्रजापतिः प्रजाः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । प्रजा असृजत ।
प्रजा इति प्र - जाः । असृजत प्रजानाम् । प्रजाना(ग्म्) सृष्ट्यै ।
प्रजानामिति प्र - जानाम् । सृष्ट्यै यत् । यदर्चिषि । अर्चिषि
प्रवृञ्ज्यात् । प्रवृञ्ज्याद् भूतम् । प्रवृञ्ज्यादिति प्र - वृञ्ज्यात् ।
भूतमव । अव रुन्धीत । रुन्धीत यत् । यदङ्गारेषु । अङ्गारेषु
भविष्यत् । भविष्यदङ्गारेषु । अङ्गारेषु प्र । प्र वृणक्ति । वृणक्ति
भविष्यत् । भविष्यदेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे भविष्यत् ।
भविष्यद्धि । हि भूयः । भूयो भूतात् । भूताद् द्वाभ्याम् । द्वाभ्याम् प्र ।
प्र वृणक्ति । वृणक्ति द्विपात् । द्विपाद् यजमानः । द्विपादिति द्वि-पात् ।
यजमानः प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठत्यै ब्रह्मणा । प्रतिष्ठित्या इति
प्रति - स्थित्यै । ब्रह्मणा वै । वा एषा । एषा यजुषा ।
यजुषा सम्भृता । सम्भृता यत् । सम्भृतेति सम् - भृता । यदुखा ।
उखा सा । सा यत् । यद् भिद्येत । भिद्येतार्तिम् । आर्तिमा ।
आर्.च्छेत् । ऋच्छेद् यजमानः । **46 (50/60)**

T.S. 5.1.9.3 - Kramam

यजमानो हन्येत । हन्येतास्य । अस्य यज्ञः । यज्ञो मित्र । मित्रैताम् ।
एतामुखाम् । उखाम् तप । तपेति । इत्याह । आह ब्रह्म । ब्रह्म वै ।
वै मित्रः । मित्रो ब्रह्मन्न् । ब्रह्मन्नेव । एवैनाम् । एनाम् प्रति ।
प्रतिष्ठापयति । स्थापयति न । नार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छति ।
ऋच्छति यजमानः । यजमानो न । नास्य । अस्य यज्ञः ।
यज्ञो हन्यते । हन्यते यदि । यदि भिद्येत । भिद्येत तैः । तैरेव ।
एव कपालैः । कपालैः सम् । सꣳ सृजेत् । सृजेथ् सा । सैव ।
एव ततः । ततः प्रायश्चितिः । प्रायश्चितिर् यः । यो गतश्रीः ।
गतश्रीः स्यात् । गतश्रीरिति गत – श्रीः । स्यान् मथित्वा । मथित्वा
तस्य । तस्याव । अव दद्ध्यात् । दद्ध्याद् भूतः । भूतो वै ।
वा एषः । एष सः । स स्वाम् । स्वाम् देवताम् । **47** (**50/51**)

T.S. 5.1.9.4 - Kramam

देवतामुप । उपैति । एति यः । यो भूतिकामः । भूतिकामः स्यात् ।
भूतिकाम इति भूति – कामः । स्याद् यः । य उखायै । उखायै
सम्भवेत् । सम्भवेथ् सः । सम्भवेदिति सम् – भवेत् । स एव ।

एव तस्य । तस्य स्यात् । स्यादतः । अतो हि । ह्येषः । एष सम्भवति । सम्भवत्येषः । सम्भवतीति सम् – भवति । एष वै । वै स्वयम्भूः । स्वयम्भूर् नाम । स्वयम्भूरिति स्वयम् – भूः । नाम भवति । भवत्येव । एव यम् । यम् कामयेत । कामयेत भ्रातृव्यम् । भ्रातृव्यमस्मै । अस्मै जनयेयम् । जनयेयमिति । इत्यन्यतः । अन्यतस्तस्य । तस्याहृत्य । आहृत्याव । आहृत्येत्या – हृत्य । अव दद्ध्यात् । दद्ध्याथ् साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादिति स–अक्षात् । एवास्मै । अस्मै भ्रातृव्यम् । भ्रातृव्यम् जनयति । जनयत्यम्बरीषात् । अम्बरीषादन्नकामस्य । अन्नकामस्याव । अन्नकामस्येत्यन्न–कामस्य । अव दध्यात् । दध्यादम्बरीषे । अम्बरीषे वै । वा अन्नम् । अन्नम् भ्रियते । भ्रियते सयोनि । सयोन्येव । सयोनीति स – योनि । एवान्नम् । अन्नमव । **48** (**50/58**)

T.S. 5.1.9.5 - Kramam

अव रुन्धे । रुन्धे मुञ्जान् । मुञ्जानव । अव दधाति । दधात्यूर्क् । ऊर्ग् वै । वै मुञ्जाः । मुञ्जा ऊर्जम् । ऊर्जमेव । एवास्मै । अस्मा अपि । अपि दधाति । दधात्यग्निः । अग्निर् देवेभ्यः ।

देवेभ्यो निलायत । निलायत सः । स क्रुमुकम् । क्रुमुकम् प्र ।

प्राविशत् । अविशत् क्रुमुकम् । क्रुमुकमव । अव दधाति । दधाति

यत् । यदेव । एवास्य । अस्य तत्र । तत्र न्यक्तम् । न्यक्तम् तत् ।

न्यक्तमिति नि–अक्तम् । तदेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्ध आज्येन ।

आज्येन सम् । सम् यौति । यौत्येतत् । एतद् वै । वा अग्नेः ।

अग्नेः प्रियम् । प्रियम् धाम । धाम यत् । यदाज्यम् । आज्यम्

प्रियेण । प्रियेणैव । एवैनम् । एनम् धाम्ना । धाम्ना सम् ।

समर्द्धयति । अर्द्धयत्यथो । अथो तेजसा ( ) । अथो इत्यथो ।

तेजसा वैकङ्कतीम् । **49** (**50/52**)

T.S. 5.1.9.6 - Kramam

वैकङ्कतीमा । आ दधाति । दधाति भाः । भा एव । एवाव ।

अव रुन्धे । रुन्धे शमीमयीम् । शमीमयीमा । शमीमयीमिति

शमी – मयीम् । आ दधाति । दधाति शान्त्यै । शान्त्यै सीद ।

सीद त्वम् । त्वम् मातुः । मातुरस्याः । अस्या उपस्थे । उपस्थ इति ।

उपस्थ इत्युप – स्थे । इति तिसृभिः । तिसृभिर् जातम् ।

तिसृभिरिति तिसृ – भिः । जातमुप । उप तिष्ठते । तिष्ठते त्रयः ।

त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका एषु । एष्वेव । एव लोकेषु ।
लोकेष्वाविदम् । आविदम् गच्छति । आविदमित्या - विदम् ।
गच्छत्यथो । अथो प्राणान् । अथो इत्यथो । प्राणानेव ।
प्राणानिति प्र - अनान् । एवात्मन्न् । आत्मन् धत्ते ।
धत्त इति धत्ते ॥ **50** (**34/40**) ***(प्रजापतिर् - ऋच्छेथ् - स्वा - मेवान्नम् - तेजसा - चतुस्त्रि(ँ)शच्च) (A9)***

T.S. 5.1.10.1 - Kramam

न ह । ह स्म । स्म वै । वै पुरा । पुराऽग्निः । अग्निरपरशुवृक्णम् ।
अपरशुवृक्णम् दहति । अपरशुवृक्णमित्यपरशु - वृक्णम् । दहति
तत् । तदस्मै । अस्मै प्रयोगः । प्रयोग एव । प्रयोग इति प्र-योगः ।
एवर्.षिः । ऋषिरस्वदयत् । अस्वदयद् यत् । यदग्ने । अग्ने यानि ।
यानि कानि । कानि च । चेति । इति समिधम् । समिधमा ।
समिधमिति सम् - इधम् । आ दधाति । दधात्यपरशुवृक्णम् ।
अपरशुवृक्णमेव । अपरशुवृक्णमित्यपरशु - वृक्णम् । एवास्मै ।
अस्मै स्वदयति । स्वदयति सर्वम् । सर्वमस्मै । अस्मै स्वदते ।
स्वदते यः । य एवम् । एवम् वेद । वेदौदुम्बरीम् । औदुम्बरीमा ।

आ दधाति । दधात्यूर्क् । ऊर्ग् वै । वा उदुम्बरः । उदुम्बर ऊर्जम् ।

ऊर्जमेव । एवास्मै । अस्मा अपि । अपि दधाति । दधाति प्रजापतिः ।

प्रजापतिरग्निम् । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अग्निमसृजत ।

असृजत तम् । तꣳ सृष्टम् । सृष्टꣳ रक्षाꣳसि ।

रक्षाꣴस्यजिघाꣳसन्न् । **51 (50/55)**

<u>T.S. 5.1.10.2 - Kramam</u>

अजिघाꣳसन्थ् सः । स एतत् । एतद् राक्षोघ्नम् । राक्षोघ्नमपश्यत् ।

राक्षोघ्नमिति राक्षः - घ्नम् । अपश्यत् तेन । तेन वै । वै सः ।

स रक्षाꣳसि । रक्षाꣴस्यप । अपाहत । अहत यत् । यद् राक्षोघ्नम् ।

राक्षोघ्नम् भवति । राक्षोघ्नमिति राक्षः - घ्नम् । भवत्यग्नेः ।

अग्नेरेव । एव तेन । तेन जातात् । जाताद् रक्षाꣳसि । रक्षाꣴस्यप ।

अप हन्ति । हन्त्याश्वत्थीम् । आश्वत्थीमा । आ दधाति ।

दधात्यश्वत्थः । अश्वत्थो वै । वै वनस्पतीनाम् । वनस्पतीनाꣳ

सपत्नसाहः । सपत्नसाहो विजित्यै । सपत्नसाह इति सपत्न-साहः ।

विजित्यै वैकङ्कतीम् । विजित्या इति वि - जित्यै । वैकङ्कतीमा ।

आ दधाति । दधाति भाः । भा एव । एवाव । अव रुन्धे ।

रुन्धे शमीमयीम् । शमीमयीमा । शमीमयीमिति शमी – मयीम् ।
आ दधाति । दधाति शान्त्यै । शान्त्यै सꣳशितम् । सꣳशितम् मे ।
सꣳशितमिति सम् – शितम् । मे ब्रह्म । ब्रह्मोत् । उदेषाम् । एषाम्
बाहू । बाहू अतिरम् । बाहू इति बाहू । अतिरमिति । इत्युत्तमे ।
उत्तमे औदुम्बरी । उत्तमे इत्युत् – तमे । औदुम्बरी वाचयति ।
औदुम्बरी इत्यौदुम्बरी । **52 (50/59)**

T.S. 5.1.10.3 - Kramam

वाचयति ब्रह्मणा । ब्रह्मणैव । एव क्षत्रम् । क्षत्रꣳ सम् । सꣳश्यति ।
श्यति क्षत्रेण । क्षत्रेण ब्रह्म । ब्रह्म तस्मात् । तस्माद् ब्राह्मणः ।
ब्राह्मणो राजन्यवान् । राजन्यवानति । राजन्यवानिति राजन्य–वान् ।
अत्यन्यम् । अन्यम् ब्राह्मणम् । ब्राह्मणम् तस्मात् । तस्माद् राजन्यः ।
राजन्यो ब्राह्मणवान् । ब्राह्मणवानति । ब्राह्मणवानिति ब्राह्मण – वान् ।
अत्यन्यम् । अन्यꣳ राजन्यम् । राजन्यम् मृत्युः । मृत्युर् वै ।
वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निरमृतम् । अमृतꣳ हिरण्यम् ।
हिरण्यꣳ रुक्मम् । रुक्ममन्तरम् । अन्तरम् प्रति । प्रति मुञ्चते ।

मुञ्चतेऽमृतम् । अमृतमेव । एव मृत्योः । मृत्योरन्तः । अन्तर् धत्ते ।
धत्त एकवि॒ꣳशतिनिर्बाधः । एकवि॒ꣳशतिनिर्बाधो भवति ।
एकवि॒ꣳशतिनिर्बाध इत्येकवि॒ꣳशति-निर्बाधः । भवत्येकवि॒ꣳशतिः ।
एकवि॒ꣳशतिर् वै । एकवि॒ꣳशतिरित्येक-वि॒ꣳशतिः । वै देवलोकाः ।
देवलोका द्वादश । देवलोका इति देव - लोकाः । द्वादश मासाः ।
मासाः पञ्च । पञ्चर्तवः । ऋतवस्त्रयः । त्रय इमे । इमे लोकाः ।
लोका असौ । असावादित्यः । आदित्य एकवि॒ꣳशः । **53** (**50/55**)

<u>T.S. 5.1.10.4 - Kramam</u>

एकवि॒ꣳश एतावन्तः । एकवि॒ꣳश इत्येक-वि॒ꣳशः । एतावन्तो वै ।
वै देवलोकाः । देवलोकास्तेभ्यः । देवलोका इति देव - लोकाः ।
तेभ्य एव । एव भ्रातृव्यम् । भ्रातृव्यमन्तः । अन्तरेति । एति निर्बाधैः ।
निर्बाधैर् वै । निर्बाधैरिति निः - बाधैः । वै देवाः । देवा असुरान् ।
असुरान् निर्बाधे । निर्बाधेऽकुर्वत । निर्बाध इति निः - बाधे ।
अकुर्वत तत् । तन् निर्बाधानाम् । निर्बाधानाम् निर्बाधत्वम् ।
निर्बाधानामिति निः - बाधानाम् । निर्बाधत्वम् निर्बाधी ।
निर्बाधत्वमिति निर्बाध - त्वम् । निर्बाधी भवति ।

निर्बाधीति निः – बाधी । भवति भ्रातृव्यान् । भ्रातृव्यानेव ।
एव निर्बाधे । निर्बाधे कुरुते । निर्बाध इति निः – बाधे । कुरुते
सावित्रिया । सावित्रिया प्रति । प्रति मुञ्चते । मुञ्चते प्रसूत्यै ।
प्रसूत्यै नक्तोषासा । प्रसूत्या इति प्र – सूत्यै । नक्तोषासेति ।
इत्युत्तरया । उत्तरयाऽहोरात्राभ्याम् । उत्तरयेत्युत् – तरया ।
अहोरात्राभ्यामेव । अहोरात्राभ्यामित्यहः – रात्राभ्याम् । एवैनम् ।
एनमुत् । उद् यच्छते । यच्छते देवाः । देवा अग्निम् । अग्निम्
धारयन्न् । धारयन् द्रविणोदाः । द्रविणोदा इति । द्रविणोदा इति
द्रविणः – दाः । इत्याह । आह प्राणाः । प्राणा वै । प्राणा इति
प्र–अनाः । वै देवाः । देवा द्रविणोदाः । द्रविणोदा अहोरात्राभ्याम् ।
द्रविणोदा इति द्रविणः – दाः । अहोरात्राभ्यामेव ।
अहोरात्राभ्यामित्यहः – रात्राभ्याम् । एवैनम् । एनमुद्यत्य ।
उद्यत्य प्राणैः । उद्यत्येत्युत् – यत्य । **54 (50/66)**

T.S. 5.1.10.5 - Kramam

प्राणैर् दाधार । प्राणैरिति प्र–अनैः । दाधारासीनः । आसीनः प्रति ।
प्रति मुञ्चते । मुञ्चते तस्मात् । तस्मादासीनाः । आसीनाः प्रजाः ।

प्रजाः प्र । प्रजा इति प्र–जाः । प्र जायन्ते । जायन्ते कृष्णाजिनम् ।
कृष्णाजिनमुत्तरम् । कृष्णाजिनमिति कृष्ण – अजिनम् । उत्तरम्
तेजः । उत्तरमित्युत्–तरम् । तेजो वै । वै हिरण्यम् । हिरण्यम् ब्रह्म ।
ब्रह्म कृष्णाजिनम् । कृष्णाजिनम् तेजसा । कृष्णाजिनमिति
कृष्ण – अजिनम् । तेजसा च । चैव । एवैनम् । एनम् ब्रह्मणा ।
ब्रह्मणा च । चोभयतः । उभयतः परि । परि गृह्णाति ।
गृह्णाति षड्डुद्यामम् । षड्डुद्याम॑ꣳ शिक्यम् । षड्डुद्याममिति
षट्–उद्यामम् । शिक्यम् भवति । भवति षट् । षड् वै । वा ऋतवः ।
ऋतव ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु – भिः । एवैनम् ।
एनमुत् । उद् यच्छते । यच्छते यत् । यद् द्वादशोद्यामम् ।
द्वादशोद्याम॑ꣳ सम्ँवथ्सरेण । द्वादशोद्याममिति द्वादश – उद्यामम् ।
सम्ँवथ्सरेणैव । सम्ँवथ्सरेणेति सम् – वथ्सरेण । एव मौञ्जम् ।
मौञ्जम् भवति । भवत्यूर्क् । ऊर्ग् वै । वै मुञ्जाः । मुञ्जा ऊर्जा ।
ऊर्जैव । एवैनम् । एन॑ꣳ सम् ( ) । समर्द्धयति । अर्द्धयति सुपर्णः ।
सुपर्णोऽसि । सुपर्ण इति सु – पर्णः । असि गरुत्मान् ।

गरुत्मानिति । इत्यव । अवेक्षते । ईक्षते रूपम् । रूपमेव । एवास्य । अस्यैतत् । एतन् महिमानम् । महिमानम् ँव्याचष्टे । व्याचष्टे दिवम् । व्याचष्ट इति वि–आचष्टे । दिवम् गच्छ । गच्छ सुवः । सुवः पत । पतेति । इत्याह । आह सुवर्गम् । सुवर्गमेव । सुवर्गमिति सुवः – गम् । एवैनम् । एनम् ँलोकम् । लोकम् गमयति । गमयतीति गमयति ॥ **55** (**74/86**)

(रक्षाऽस्यौ – दुंबरि – आदित्य – उद्यत्य – सम् – चतुर्विंशतिश्च) (A10)

T.S. 5.1.11.1 - Kramam

समिद्धो अञ्जन्न् । समिद्ध इति सम् – इद्धः । अञ्जन् कृदरम् । कृदरम् मतीनाम् । मतीनाम् घृतम् । घृतमग्ने । अग्ने मधुमत् । मधुमत् पिन्वमानः । मधुमदिति मधु – मत् । पिन्वमान इति पिन्वमानः ॥ वाजी वहन्न् । वहन् वाजिनम् । वाजिनम् जातवेदः । जातवेदो देवानाम् । जातवेद इति जात – वेदः । देवानाम् ँवक्षि । वक्षि प्रियम् । प्रियमा । आ सधस्थम् । सधस्थमिति सध–स्थम् ॥ घृतेनाऽञ्जन्न् । अञ्जन्थ् सम् । सम् पथः । पथो देवयानान् ।

देवयानान् प्रजानन्न् । देवयानानिति देव – यानान् । प्रजानन् वाजी ।

प्रजानन्निति प्र – जानन्न् । वाज्यपि । अप्येतु । एतु देवान् ।

देवानिति देवान् ॥ अनु त्वा । त्वा सप्ते । सप्ते प्रदिशः ।

प्रदिशः सचन्ताम् । प्रदिश इति प्र – दिशः । सचन्ता९ स्वधाम् ।

स्वधामस्मै । स्वधामिति स्व – धाम् । अस्मै यजमानाय ।

यजमनाय धेहि । धेहीति धेहि ॥ ईड्यश्च । चासि । असि वन्द्यः ।

वन्द्यश्च । च वाजिन्न् । वाजिन्नाशुः । आशुश्च । चासि । असि

मेद्ध्यः । मेद्ध्यश्च । च सप्ते । सप्त इति सप्ते ॥ अग्निष्ट्वा ।

त्वा देवैः । **56** (**50/57**)

T.S. 5.1.11.2 - Kramam

देवैर् वसुभिः । वसुभिः सजोषाः । वसुभिरिति वसु – भिः ।

सजोषाः प्रीतम् । सजोषा इति स – जोषाः । प्रीतम् ँवह्निम् ।

वह्निम् ँवहतु । वहतु जातवेदाः । जातवेदा इति जात – वेदाः ॥

स्तीर्णम् बर्.हिः । बर्.हिः सुष्टरीम । सुष्टरीमा जुषाणा ।

सुष्टरीमेति सु – स्तरीम । जुषाणोरु । उरु पृथु । पृथु प्रथमानम् ।

प्रथमानम् पृथिव्याम् । पृथिव्यामिति पृथिव्याम् ॥ देवेभिर् युक्तम् ।

युक्तमदितिः । अदितिः सजोषाः । सजोषाः स्योनम् । सजोषा इति

स – जोषाः । स्योनम् कृण्वाना । कृण्वाना सुविते । सुविते दधातु ।

दधात्विति दधातु ॥ एता उ । उ वः । वः सुभगाः ।

सुभगा विश्वरूपाः । सुभगा इति सु – भगाः । विश्वरूपा वि ।

विश्वरूपा इति विश्व – रूपाः । वि पक्षोभिः । पक्षोभिः श्रयमाणाः ।

पक्षोभिरिति पक्षः – भिः । श्रयमाणा उत् । उदातैः । आतैरित्यातैः ॥

ऋष्वाः सतीः । सतीः कवषः । कवषः शुम्भमानाः । शुम्भमाना

द्वारः । द्वारो देवीः । देवीः सुप्रायणाः । सुप्रायणा भवन्तु । सुप्रायणा

इति सु – प्रायणाः । भवन्त्विति भवन्तु ॥ अन्तरा मित्रावरुणा ।

मित्रावरुणा चरन्ती । मित्रावरुणेति मित्रा – वरुणा । चरन्ती मुखम् ।

चरन्ती इति चरन्ती । मुखम् यँज्ञानाम् । यज्ञानामभि ।

अभि सम्ँविदाने । सम्ँविदाने इति सम् – विदाने ॥ उषासा वाम् ।

वा॒ᳪ सुहिरण्ये । **57 (50/60)**

T.S. 5.1.11.3 - Kramam

सुहिरण्ये सुशिल्पे । सुहिरण्ये इति सु–हिरण्ये । सुशिल्पे ऋतस्य ।

सुशिल्पे इति सु – शिल्पे । ऋतस्य योनौ । योनाविह ।

इह सादयामि । सादयामीति सादयामि ॥ प्रथमा वाम् । वा॒ऽ सरथिना । सरथिना सुवर्णा । सरथिनेति स–रथिना । सुवर्णा देवौ । सुवर्णेति सु – वर्णा । देवौ पश्यन्तौ । पश्यन्तौ भुवनानि । भुवनानि विश्वा । विश्वेति विश्वा ॥ अपिप्रयम् चोदना । चोदना वाम् । वाम् मिमाना । मिमाना होतारा । होतारा ज्योतिः । ज्योतिः प्रदिशा । प्रदिशा दिशन्ता । प्रदिशेति प्र – दिशा । दिशन्तेति दिशन्ता ॥

आदित्यैर् नः । नो भारती । भारती वष्टु । वष्टु यज्ञम् । यज्ञ॒ऽ सरस्वती । सरस्वती सह । सह रुद्रैः । रुद्रैर् नः । न आवीत् । आवीदित्यावीत् ॥ इडोपहूता । उपहूता वसुभिः । उपहूतेत्युप–हूता । वसुभिः सजोषाः । वसुभिरिति वसु – भिः । सजोषा यज्ञम् । सजोषा इति स – जोषाः । यज्ञम् नः । नो देवीः । देवीरमृतेषु । अमृतेषु धत्त । धत्तेति धत्त ॥ त्वष्टा वीरम् । वीरम् देवकामम् । देवकामम् जजान । देवकाममिति देव – कामम् । जजान त्वष्टुः । त्वष्टुरर्वा । अर्वा जायते । जायत आशुः । आशुरश्वः ( ) । अश्व इत्यश्वः ॥ **58** (**50/59**)

T.S. 5.1.11.4 - Kramam

त्वष्टेदम् । इदम् ँविश्वम् । विश्वम् भुवनम् । भुवनम् जजान ।

जजान बहोः । बहोः कर्तारम् । कर्तारमिह । इह यक्षि । यक्षि होतः ।

होतरिति होतः ॥ अश्वो घृतेन । घृतेन त्मन्या । त्मन्या समक्तः ।

समक्त उप । समक्त इति सम्-अक्तः । उप देवान् । देवा॑ ऋतुशः ।

ऋतुशः पाथः । ऋतुश इत्यृतु - शः । पाथ एतु । एत्वित्येतु ॥

वनस्पतिर् देवलोकम् । देवलोकम् प्रजानन्न् । देवलोकमिति

देव - लोकम् । प्रजानन्नग्निना । प्रजानन्निति प्र - जानन्न् । अग्निना

हव्या । हव्या स्वदितानि । स्वदितानि वक्षत् । वक्षदिति वक्षत् ।

प्रजापतेस्तपसा । प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । तपसा वावृधानः ।

वावृधानः सद्यः । सद्यो जातः । जातो दधिषे । दधिषे यज्ञम् ।

यज्ञमग्ने । अग्न इत्यग्ने ॥ स्वाहाकृतेन हविषा । स्वाहाकृतेनेति

स्वाहा - कृतेन । हविषा पुरोगाः । पुरोगा याहि । पुरोगा इति

पुरः - गाः । याहि साद्ध्या । साद्ध्या हविः । हविरदन्तु ।

अदन्तु देवाः । देवा इति देवाः ॥ **59** (**42/49**)

(अग्निष्ट्वा - वा - मश्वो - द्विचत्वारि॑शच्च) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(सावित्राणि – व्यृद्ध – मुत्क्राम – देवस्य खनति – क्रूरं – वारुणः – सप्तभि – रेकविꣳशत्या – षड्भि – र्न ह स्म – समिद्धो अञ्ज – न्नेकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(सावित्रा – ण्युत्क्राम – क्रूरं – वारुणः – पशवः स्यु – र्न ह स्म – नवपञ्चाशत्)

First and Last Padam of First Prasnam of 5th Kandam

(सावित्राणि – हविरदन्तु देवाः)

॥ हरिः ओं ॥

॥ पञ्चम काण्डे प्रथमः प्रश्नः क्रम पाठः समाप्तः ॥

==================

Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for

Kandam 5 Prasanam 1 (TS 5.1)

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	4	227	268
Anuvakam 2	6	317	370
Anuvakam 3	5	263	298
Anuvakam 4	5	277	311
Anuvakam 5	10	492	548
Anuvakam 6	4	221	258
Anuvakam 7	4	206	229
Anuvakam 8	6	328	395
Anuvakam 9	6	284	321
Anuvakam 10	5	274	321
Anuvakam 11	4	192	225
Total →	59	3081	3544